

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
ČETRTEK
5. OKT.
1995

Letnik 50
Štev. 40 (2827)

Cena 10 šil.
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt
Poštni urad
9020 Celovec
P. b. b.

10. oktober: govoril bo dr. Inzko

Na slavnostni seji dežele Koroške, 9. oktobra, v dvorani grbov bo kot govornik manjšine spregovoril dv. sv. dr. Valentin Inzko. O govorniku sta se sporazumeli obe osrednji organizaciji. Zaplet je nastal zaradi tega, ker je NSKS vztrajal, da je edino NSKS legitimiran imenovati govornika, ZSO pa je zagovarjala stališče, da mora govornik predstavljati celotno narodno skupnost in se zato od vsega začetka zavzemala za človeka, ki ne bi bil neposredno iz vrst ZSO ali NSKS, temveč za nekoga nevtralnega, ki

ima zaupanje obeh. Najprej je ZSO predlagala pisatelja Florijana Lipuša, nato pa dr. Feliksa Bistra ali pa dv. sv. dr. Valentina Inzka.

Na razgovoru z deželnim glavarjem dr. Zernattom je prišlo do odločitve, ki je sprejemljiva za vse strani.

Tudi sosvet za slovensko narodno skupnost pri Uradu zveznega kanclerja, ki je zasedal pretekli petek na sedežu deželne vlade, je to odločitev podprl. Žal se predstavniki NSKS seje sosveta niso udeležili, pa tudi opravičili se

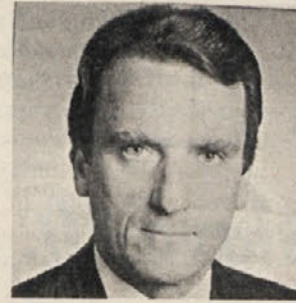
Pozabljeno taborišče Ljubelj

Razstava v k & k centru v Šentjanžu
do 30. 12. 95

HERWIG STURM

Novi škof evangeličanske cerkve

V ponedeljek je na Dunaju evangeličanska sinoda izvolila koroškega superintendenta Herwiga Sturma za novega škofa. Herwig Sturm je bil izvoljen izmed petih kandidatov na osnovi javnega poslušanja, ki je trajalo nekaj dni. Rodil se je leta 1942 v Lilienfeldu, v Nižji Avstriji. Teologijo

je študiral na Dunaju, v Heidelbergu in v Zürichu. Leta 1966 je postal vikar v Saalfeldenu, kjer je spoznal tudi svojo ženo. Nato so se preselili v Lienz, kjer je župnikoval 13 let. Osem let je bil župnik v Celovcu-vzhod in leta 1988 je bil izvoljen za superintendenta za Koroško in Vzhodni Tirol. Sturm, oče treh otrok živi in dela v Celovcu. Izjavil je, da se ukvarja s teologijo in da zavrača plotove in da se prizna k razsvetljenstvu. »Jaz bi rad kot misleč sodobni človek iskal pot, ki daje možnosti živeti iz vere, poti, ki dajejo pogum do življenja in podariti moč k ljubezni in potrpljenju do upanja«. Sturm označujejo kot odprtega in tudi kritičnega človeka. m. š.

ŠMARJETA V ROŽU

Župan Hanzi Ogris odstopil

Pred nekaj dnevi je župan Ogris z občinskimi mandatarki praznoval svojo 60-letnico, kratko navrh pa je sporočil svoj odstop. Leta 1981 je prevzel funkcijo župana v dvojezični občini. V obdobju njegovega županovanja so v občini veliko zgradili: občinsko hišo, otroški vrtec, telovadnico, igrišče za tenis, hišo za požarno brambo in mrliško vežo. Olepšali so tudi vaško središče Šmarjete, zgradili vodovodno mrežo in na novo organizirali odlaganje smeti. Župan Ogris je bil v občini zelo priljubljen. Poleg svojih vidnih uspehov se je prizadeval tudi za človeške odnose v občini. m. š.

50 let po vrnitvi

Na isti dan, ko so se na Ulrichsbergu srečali bivši kameradi in so jih krepko počastili avstrijski politiki, se je Zveza slovenskih izseljencev na občnem zboru v Bilčovsu ponosno spomnila vrnitve iz rajha. Str. 5.

Nova evropska federacija

Mirko Bogataj, vodja slovenskega oddelka Avstrijske radiotelevizije je postal prvi predsednik EEBU.

Evropa ima novo organizacijo, ki naj bi v prihodnje na komunikacijskem in informacijskem področju še bolj povezovala male narode in kulture narodnostnih manjšin. V ORF-teatru koroške prestolnice – je bila ustanovljena Evropska federacija televizijskih ustanov malih narodov in narodnosti. (European Ethnic Broadcasting Union – EEBU).

Na štiridnevem ustanovnem kongresu so se zbrali direktorji, glavni ter odgovorni uredniki televizijskih in radijskih hiš iz skoraj

da vseh evropskih držav. Njihov glavni cilj pa je bil izdelati koncepte za učinkovitejšo zaščito oziroma ohranitev kulture in jezikovne dediščine Evrope, upoštevajoč velike spremembe na medijskem področju, katerim so izpostavljeni tudi mali narodi in narodnostne oziroma jezikovne manjšine. Novi predsednik EEBU Mirko Bogataj je dejal, da bo ustanovljeno združenje delovalo tako za majhne kot tudi za velike etnične skupnosti. Dodal je, da je solidarnost potrebna zlasti v prid narodnostnim skupnostim, ki na evropski televizijski in radijski ravni nimajo močnega zastopstva, ki bi se zavzemalo za njihove in-

terese. Pravo delo novega združenja pa se bo začelo šele po zasedanju, ko bodo začele delovati številne strokovne komisije, ki bodo osvetlile vsa pereča področja delovanja televizijskih in radijskih novinarjev. Udeležence ustanovnega kongresa EEBU je sprejel tudi koroški deželni glavar dr. Christof Zernatto, v Šentprimozu pa so bili gostje osrednjih političnih in kulturnih organizacij koroških Slovencev. Navzoči so bili predsedniki osrednjih političnih in kulturnih organizacij dr. Sturm, Olip, dr. Brumnik in dr. Zerzer. V pozdrav vsem udeležencem je zapel MePZ Danica pod vodstvom Stanka Polzerja.

Janko Messner / M. Hinteregger

KULTURINITIATIVE BLEIBURG
LIONS-CLUB BLEIBURG

SLOVENSKA
PROSVETNA
ZVEZA

XY

nereseno

monodrama
ZA 23 QSEB IN EN TELEVIZOR
inscenacija: marijan hinteregger

V NEMŠKEM JEZIKU:
13. 10. 95, 20.00
V SLOVENSKEM JEZIKU:
14. 10. 95, 20.00

PIVOVARNA
Štih-Sudhaus

Da je plebiscit v zavesti uradne Koroške močno zasidran, je nesporno. Prav tako je nesporno, da je vprašanje plebiscita tesno povezano z manjšinskim vprašanjem oziroma reševanjem le-tega. V preteklosti koroški Slovenci pri plebiscitnih proslavah nismo sodelovali, ker je bila v ospredju »zmaga nemštva nad slovenstvom«. Zaradi našega nesodelovanja pa se je ta zmaga pri nekaterih krogih še bolj utrdila. Kako torej iz tega začaranega kroga?

Kot predsednik sosveta za slovensko narodno skupnost pri Uradu zveznega kanclerja sem decembra leta 1994 povabil deželnega glavarja dr. Zernatta na sejo sosveta v Pliberku. Takrat smo razpravljali o možnostih sodelovanja koroških Slovencev ob letošnjih

KOMENTAR

Piše dr. Marjan Sturm

plebiscitna slavja v bistvu niso spremenila in da koroški Slovenci ob letošnjih praznovanjih predstavljamo s svojim govornikom le določeno kozmetiko, ki naj bi na zunaj pokazala idilično podobo dežele.

moramo zaznati določene spremembe. Vrsta kulturnih iniciativ prireja številne prireditve, ki se vsestransko lotevajo vprašanja sožitja med večino in manjšino na Koroškem v zadnjih desetletjih. Naj navedem Delovno skupnost Koroška '95, ki prireja izobraževalne seminarje, diskusijske prireditve po dvojezičnih občinah ipd., ali pa kulturne iniciative kot je kletno gledališče v Beljaku, ki ob podpori Slovenske prosvetne zveze pripravlja posebno gledališko delo na temo sožitja v deželi. Nadalje Delovna skupnost avstrijske narodnosti v SPÖ, ki prav tako organizira izobraževalne prireditve.

Skratka, civilna koroška družba je še kako aktivna in s svojimi prireditvami prispeva k humanizaciji koroške dru-

Proslava 10. oktobra

plebiscitnih proslavah. Pomembno je bilo, da je deželni glavar tedaj potrdil, da plebiscitna odločitev iz leta 1920 ni nikakršna »zmaga nemštva nad slovenstvom«, temveč odločitev ljudi na osnovi socialnih, ekonomskih in tudi narodnostnih kriterijev in da je precejšen del koroških Slovencev glasoval za Avstrijo in s tem pripomogel k izidu plebiscita v prid Avstrije. Hkrati je deželni glavar izrekel povabilo, da naj bi predstavnik koroških Slovencev spregovoril na posebni slavnosti v dvorani grbov.

Koroški Slovenci smo torej ob letošnjih plebiscitnih proslavah prisotni z našim govornikom na slavnostni seji dežele. Morda bo kdo rekel, da se

Vprašanje, ali je po 75 letih pametno proslavljati plebiscit, je seveda res utemeljeno. Če bi namreč tudi Francozi in Nemci proslavljali svoje medsebojne vojne, bi najbrž evropska integracija ne bila na sedanji stopnji. Na drugi strani pa je tudi popolnoma jasno, da je bila koroška plebiscitna odločitev leta 1920 demokratična in zato jo tudi koroški Slovenci kot takšno sprejemamo na znanje. Še posebej zaradi tega, ker je tedanji provizorični deželni zbor sprejel tudi obljubo, da bo skrbel za vsestranski kulturno-jezikovni razvoj koroških Slovencev.

Ali so bile te obljube uresničene? Pogled na statistične podatke kaže, da ne.

Toda ob letošnjih proslavah

be. To se mi zdi še kako pomembno, kajti sožitje se mora graditi od spodaj.

V vzdušju polarizacije med večino in manjšino bi ta koroška civilna družba, ki se je opredelila za medetnični in medkulturni koncept, ne prišla do veljave. Tudi zaradi tega je pomembno, da smo koroški Slovenci pristali na ponujeno roko uradne Koroške. Seveda bi ta lahko roka ponudila več. Toda v danih političnih okoliščinah lahko iz tega nastane nova kultura sožitja. Iz zgodovine poznamo polarizacijo in negativne posledice za manjšino in večino. Zato h konstruktivnemu sožitju ni alternative. Četudi manjšina stori korak dlje kot večina.

POLITIK VP O SLOVENCIH

Inozemci, ki smo jih že inhalirali

Domovinska mrzlica, ki v oktobru razsaja na Koroškem, napada celo osebe, za katere bi mislili, da jim, vsaj kar zadeva politično funkcijo in geografsko poreklo, ne more do živga. A kakor menda v lotu tudi v oktobrski Koroški ni nič nemoogoče. Najnovejši primer takšne nerazsodnosti in žaljenja slovenskih koroških sodeželanov se je zgodil preteklo soboto zvečer v Seebodnu ob Millstatskem jezeru. Če ne bi poročal koroški radio, bi kljub navzočnosti nekaterih koroških dnevnikov javnost o nezaslišanem napadu na Slovence ničesar ne zvedela.

Kaj se je zgodilo? V Seebodnu je bil diskusijski večer z bavarskimi časnikarji o Evropi. A ta tema je docela izginila s površja, ker so postali glavna tema večera nenavzoči koroški Slovenci. Izkušenih poznavalcev Koroške prav zaradi bližine 10. oktobra razvoj diskusije ne čudi, a bavarski kolegi so bili seveda zaprepani. Sploh pa, ko so zvedeli, da je Slovencev menda samo tri odstotke, a da ogrožajo večino.

Za svobodnjaškega tretjega predsednika državnega zbora Haupta so Slovenci nezanesljivi zato, ker bi Slovenija lahko prekinila svoj demokratični razvoj in bi spet stavila ozemeljske zahteve na Koroškem.

V tej rundi pa je brezdvomno najbolj zagazil prav efavpejevski deželni poslanec Ramsbacher. Menda je skušal pomiriti razburkane duhove in

se je znebil sledeče nezaslišne neslanosti: »Slovenci so inozemci, ki smo jih že inhalirali«.

Inhalirati Slovence ali etnično očistiti deželo oz. Slovence a priori očrnuti kot petokolonaše in kot potencialne izdajalce, to je miselna linija takšnih izjav vidnih koroških politikov. Ramsbacher in Haupt pa sta vidna koroška politika. Slednji je uradujoči tretji predsednik parlamenta in poslušajoči predsednik koroških svobodnjakov, Ramsbacher pa je le bil nekaj let član koroške deželne vlade in je danes deželnozborski poslanec. Torej oba nikakršna politična ničeta.

Za sožitje katastrofalno dimenzijo večkrat potrjene Ramsbacherjeve izjave je spoznal tudi deželni glavar Zernatto in je v torek po seji koroškega strankinega vodstva izjavil, da to mnenje sploh ne ustreza liniji ljudske stranke. Zernatto je zadevo želel omiliti in je menil, da je deželni svetnik namesto »inhalirati« morda hotel reči »integrirati«.

Vse lepo govorjenje o skupnem praznovanju 10. oktobra navzlic takšnim izlivom koroških politikov ni nič drugega kot prazna fraza, take izjave so žalitev precejšnjega dela prebivalstva. Ne bi rad vedel, kakšen vik in krik bi zagnali dežela, stranke in ne vem še kdo, če bi se takšnih ali podobnih izjav na račun večine znebil viden predstavnik koroških Slovencev?

Franc Wakounig

PRED KONGRESOM STRANKE

Spremembe na vrhu VP

Na vrhu koroške ljudske stranke bo prišlo do personalnih sprememb. Namesto dveh podpredsednikov bo stranka od prihodnjega deželnega kongresa naprej imela tri. To bodo: županja v Radentheinu Christine Herbrich in deželnozborska poslanca Klaus Wutte ter Ferdinand Sablatnig.

Rajmund Grilc, doslejšnji Zernattov namestnik v stranki, za to mesto po lastni želji ne bo več na razpolago, ker je preobremenjen z delom. Grilc ni samo pliberški župan in deželnozborski poslanec, ampak tudi zastopnik stranke v narodnostnem sosvetu za Slovence, kjer naj bi sooblikoval novelizacijo zakona o narodnostnih skupnostih.

Zernatto si od partijskega kongresa, ki bo 21. oktobra tega leta, pričakuje novega zagona in se hoče še bolj profilirati kot alternativa k socialdemokratom in svobodnjakom. Možnosti, da bo stranka pridobila

glasove in se utrdila v trojici velikih strank na Koroškem, po besedah Zernatta niso slabe.

Zernatto, ki je tudi pristojen za gospodarstvo v vladi, je zavrnil medijska poročila, da Koroški grozi val insolvent. Večina delojemalcev nekdanjega Konzuma je dobila zaposlitev v drugih trgovskih verigah, sploh pa je letos poleti na Koroškem bilo doseženo najvišje število zaposlenih v zgodovini. Do konca septembra je bilo v deželi ustanovljenih 650 novih podjetij, vsega skupaj pa je na Koroškem 22870 podjetij. Zernatto se je skliceval na pozitivno rast industrije (+20 %) in pri potrošniškem blagu, oboje da je visoko nad avstrijskim povprečjem.

Koroška ljudska stranka bo pri pogajanjih za zvezni proračun seveda stala na strani zvezne stranke in nove volitve tudi zanjo niso tema razmišljanj ali alternativa.

Franc Wakounig

Protest pri Zilji

Ziljanom je prekipelo. Na začetku tega tedna so s cestno zaporo na ziljski magistrali demonstrirali proti vse hujši preobremenitvi s prometom ter proti načrtovani obvoznici vasi. Po sklepu oblasti naj bi obvoznica, tako imenovana uradna trasa, bila speljana skozi

neokrnjeno in zaščiteno vredno naravo, to so predvsem logi ob Zilji, ki so pravi raj za številne amfibije, žuželke in druge redke živali.

Ziljani so predvsem ogorčeni nad tem, da so v bistvu vsi njihovi predlogi o trasiranju obvoznic bili kratkomalo po-

meteni s pogajalskih miz in je oblast po nešteti in dolgoletnih pogajanjih odločila tako, kot je hotela. Zato se pri Zilji upravičeno čutijo povožene in zato so šli za svoje pragozdove ob Zilji na cesto – da jih bodo imeli še tudi potomci.

k.

10. OKTOBER

Spremljevalne prireditve, ki jih je podprla SPZ

BELJAK

Studiobühne

Ob spominskem letu 1995 je Študijski oder v Beljaku naročil ustrezno besedilo za gledališko predstavo. Avtor Wolfgang Siegmund ga je imenoval »Frieden – Eine Liebe im Krieg / Mir – Ljubezen sredi vojne«. Dogajanje je postavil na južno Koroško, ob vznožje Košute, pripoveduje pa zgodbo mladega moškega, ki po izselitvi svoje družine menja od nemške vojske k partizanom, medtem ko njegovo prijateljico in njene očeta vprežejo nacisti.

Tendenca igre je spravljiva in naj s poglobljenim pojmovanjem zgodovine prispeva k dialogu generacij.

Premiera bo 9. oktobra, 18. in 24. oktobra pa bosta po predstavah (ki so skoraj dnevno na programu) podijski diskusiji na tematiko, predstavljeno na odru.

Vstopnice lahko naročite tudi po telefonu 04242/27341 ali 04242/27353 ter jih dvignete pri večerni blagajni četrte pred predstavo.

Iz »Eine Liebe im Krieg« v Beljaku, življenjske stiske med vojno

KSSŠ

Železna poroka Koroške

9. oktobra ob 19.30 v kult-u, Celovec, St. Veiter Ring 22.

Klub slovenskih študentk in študentov v Gradcu je pripravil prireditve oz. performance z zgornjim naslovom s skupino »Schlauch«, ki deluje od leta 1991. »Hundemengen performance« imenujejo način svojega izvajanja, nagovorjeno pa je prav gotovo mlajše občinstvo, ki s tradicionalnim proslavljanjem z domovinskimi pesmimi ne ve kaj početi, pa tudi tisto, ki si želi svežine v pristopih do umetnosti. Študentje to prireditve predstavljajo takole:

10. oktober 1920 – dan, ko so Korošci dveh kultur, dveh narodov ter dveh jezikov demokratično odločili o poteku meje, ni postavil le mejnih kamnov na Karavanke, ampak je zarezal globoke brazde skozi generacije vse do današnjih dni. Te brazde so najbolj vidne v korakanju »domovini zvestih« skozi Celovec.

Plebiscit l. 1920 je bil demokratična odločitev. Korakanje, s katerim bo ta demokratična odločitev uradno proslavljena, pa je simbol za vojno, nasilje in trpljenje, kot takšno je korakanje v posmeh demokraciji. V resnici ne korakajo v spomin demokratični odločitvi, ampak

z vsakim svojim korakom tepajo po vseh demokratičnih načelih, ki jih tako radi zagovarjajo tudi sami.

KSSŠ/G bi rad s to prireditvijo primerno zaznamoval takratno odločanje vseh narodov ter izrazil spoštovanje do volje volilcev pred 75 leti. Nočemo polarizirati, želimo najti pot iz nesoglasij, ki so tudi še po 75 letih prisotna. Želimo pokazati alternativo. Alternativo zaslepljenosti, vojaški tradiciji, preobremenjenosti s takratno zgodovino, na kratko: alternativo korakanju. Kajti toleranca ni le potrebna, ampak predvsem družbena in osebna vrednota.

Poskušamo prispevati svoje k »RAZBREMENITVI« obstoječega vzdušja na Koroškem v obliki multimedialne uprizoritve. Prireditve je razdeljena na štiri dele, pri čemer predstavljajo akustični dražljaji glavni element akcionistične skupine »Schlauch« iz Gradca.

Prireditve KSSŠ/G je poleg SPZ podprla tudi Zveza slovenskih organizacij.

THOMAS PLUCH:

Vas ob meji

Manfred Lukas-Luderer je za scensko branje priredil tekst Thomasa Plucha »Das Dorf an der Grenze«, po katerem je bil posnet že televizijski film. Dve predstavi, 9. in 10. oktobra ob 20. uri, bosta v ORF-teatru v Celovcu. Reprize so v načrtu.

DELOVNA SKUPNOST 95

Koroška nemščina v luči dvojezičnosti

Univ. prof. dr. G. Neweklowsky

Univerzitetni profesor dr. Gerhard Neweklowsky s celovške univerze je preteklo sredo v celovškem Napoleonstadlu zaključil niz predavanj, ki jih je organizirala DS Koroška 95.

V zanimivem predavanju je nakazal vpliv slovenščine na koroško nemščino na področju glasoslovja, slovnice in besedišča. Raziskave o medsebojnih kontaktih na Koroškem segajo v 19. stoletje in v povojna leta (Hugo Schuchardt in Eberhard Kranzmayer). Novejših temeljitih razprav in raziskovanj s področja interference pa skoraj ni. Dvojezičnost je bila v preteklosti na Koroškem zelo razširjena, danes pa so dvojezični v glavnem le Slovenci (tako imenovana enostranska

dvojezičnost). Profesor Neweklowsky je ugotovil, da jim je znanje nemščine potrebno iz gospodarskega vidika, družbene integracije, prestiža itd. in da Slovenci, predvsem pa absolventi slovenske gimnazije, kar dobro obvladajo nemški jezik. Za dvojezične pa je bilo in je še tipično menjavanje jezika in jezikovnega sistema. Ta proces traja že več kot tisoč let in se še nadaljuje. Predavatelj je obravnaval vpliv slovenščine v koroški nemščini predvsem na področju glasoslovja, slovnice in besedišča.

Glasoslovje: zelo tipično je tvorba glasu, ki je premaknjena nazaj proti grlu (to je raziskoval in o tem pisal veliki slovenski slavist Fran Ramovš) in sovpadanje glasov h / ch (v pisni nemščini sta to dva različna glasova). Prav tako je tvorba zobnika d / t bolj zadaj. Širjenje samoglasnikov, zvonečnost in nezvonečnost je tudi pojav slovenščine, primer: Ofen – ofen; Wiese – wissen. Slovnica: slovenščina pozna tri spole in tri števila. Zelo razširjena je maskulinizacija srednjega spola, primer: das Kilo, pravilno der Kilo, das Drumm, der Drumm. Nadalje je tipično dvojnost osebne zaimka v 1. osebi, primer: mir gemma ham, mir samma itd. Zelo očitne so oblike dvojine na Koroškem,

primer: wir mit Peter, mir bade. Prav tako je zelo razširjena uporaba prihodnjiških oblik (werd ihr wos trinkn?). Opazil je tudi zamenjavanje allein in selbst (selber), slovenščina pozna le obliko sam ter iz-

puščanje nedoločniške oblike. Besedišče: zelo razširjene so besede in izposojenke – primeri: Jause – južina, Keusche – kajža, Strankalan – strok, Tscherrfl – črevelj, Fuchslinge – lisičke, Tscherrpn – črepinja itd.

Predavanju je sledila živahna diskusija. Nekateri diskutanti so upravičeno kritizirali zanemarjeno oziroma nepopolno dokumentacijo medsebojnega jezikovnega vplivanja na Koroškem. m. š.

CELOVEC

Revija pevskih zborov

V ospredju napovedovalca Danica Urschitz in Hans Mosser, zadaj pevski zbor Zvezne gimnazije za Slovence

Za dobro sosedstvo in mir v deželi so preteklo soboto peli koroški zbori in plesale folklorne skupine. Pod geslom »So klings in Kärnten – Doma na Koroškem« so nastopajoči izpričali voljo po mirnem in plodnem sožitju v

naši skupni domovini. Skupna sobotna prireditve je bila doslej gotovo ena največjih, peli in plesali so štiri ure, nekateri nemški zbori pa so zapeli tudi nekaj slovenskih pesmi. Nastopili so zbori Avstrijske delavske pevске zveze –

deželna organizacija Koroška, Koroške pevске zveze, Koroške izobraževalne zveze (Kärntner Bildungswerk), mladinski zbori gimnazij iz Špitala ob Dravi, Velikovca in Celovca, med njimi tudi mešana mladinski zbor ZG/ZRG za Slovence v Celovcu in zbori KKZ in SPZ: Moški zbor SPD »Bilka«, MePZ SPD »Radiše« in PD »Sele«, Vaščani pojo iz Zgornje vesce, MePZ »Jakob Petelin Gallus«, folklorna skupina SPD »Trta« in tamburaška skupina SPD Šentjanž. Spored na sobotni prireditvi sta vzorno dvojezično povezovala Danica Urschitz in Hans Mosser. Za konec pa so vsi nastopajoči zbori zapeli Lipa zelenela je pod vodstvom Jožeta Ropitza in Lob der Freundschaft, dirigirala pa je Gisela Szakacs od Madrigalchor Celovec. Srečanje zborov in petje je organizirala dežela v okviru letošnjih proslav za 10. oktober. Prireditve bi vsekakor zaslužila večji obisk. m. š.

JUGOVZHODNA ŽELEZNIŠKA POVEZAVA

Industrialci zahtevajo progo skozi Rož

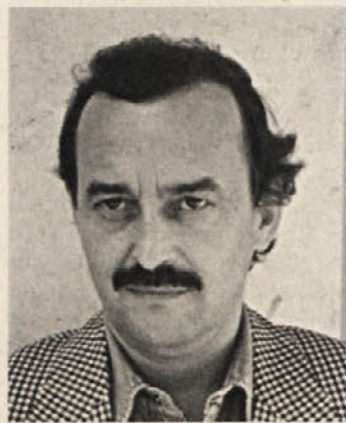
V že tako precej napeto razpravo o smiselnosti in potrebnosti visokozmogljivostne tovrstne tranzitne železnice skozi Rož (jugovzhodna železniška povezava - Südostspange) se je prejšnji teden vmešala tudi koroška zveza industrialcev.

V tiskovni izjavi industrialci zahtevajo gradnjo sporne železnice skozi Rož, ker da prvič Koroška potrebuje to železnico in drugič, da je edinole ta proga finančno znosna in opravičljiva rešitev. Pri tem se sklicujejo na doslej docela neznan analizo Gap, ki ugotavlja, da bi bila brez urejenih prometnih poti Koroška tudi v prihodnje odrinjena na gospodarski rob. Zato da je treba čimprej začeti z gradnjo jugovzhodne železniške povezave od Dunaja prek Gradišanske in Štajerske na Koroško in od tu naprej v Italijo. Politiki pa naj čimprej zagotovijo rezervacijo potrebnih zemljišč in naj končno opustijo utopične načrte kot je to predor pod Vrbskim jezerom. Industrialci svetujejo, da je Rožanom treba čimprej natočiti čistega vina in jih prepričati, da je ta proga ekološko najboljša. Ker pa bo tranzitni vlak peljal skozi Rož šele čez desetletja, je treba vmes zgraditi bazični predor pod Čemernikom/Semmeringom, ki naj bo nadomestil sedanjo Ghegovo traso.

Za konec pa se industrialci po stari šegi oktobrske vročice sklicujejo na 75-letnico plebiscita in s tem v zvezi na usodo prihodnosti dežele.

SOS Rož zavrača industrialce

Tiskovni predstavnik platforme »SOS-Rešite Rož – Rettet das Rosental«, občinski odbornik

Mag. Peter Waldhauser

Volilne skupnosti Borovlje Peter Waldhauser, je vsebino izjave koroških industrialcev odločno zavrnil. Predvsem z zahtevo, da je treba čim prej rezervirati potrebna zemljišča za tranzitno železnico, je industrijska zveza napravila deželi slabo uslugo in se s tem sama postavila v kot.

Namesto da brezobzirno lobira za lastne interese in načrtovano trosi netočne podatke, o pre-

doru pod Vrbskim jezerom namreč nikoli ni bilo govora, bi bilo bolje, da bi se Zveza industrialcev ukvarjala z resnimi in v prihodnost usmerjenimi predlogi strnjenja prometnih zvez ob Vrbskem jezeru, kakor je to med drugim predlagal deželni glavar Zernatto.

Sklicevanje na 75. obletnico plebiscita pa ni samo potrdilo, da industrialcem manjka argumentov, ampak je tudi groba neslanost. Kakor da bi rožanske občine hoteli navdušiti za plebiscitno darilo v obliki jugovzhodne železniške povezave, je ugotovil Waldhauser.

Rož kot tehnološki Disneyland

Visokozmogljivostna železnica »Jugovzhodna železniška povezava«, po nemško »Südostspange«, sodi v sklop hladnih tehnokratskih načrtov o velikih nadregionalnih evropskih prometnih povezavah, ki pa se na potrebe malega človeka ali posameznih majhnih regij ne ozirajo. Ta železnica je del načrtovane povezave med vzhodno Evropo in Azijo, kjer predvsem Rusija in Kitajska obetata velikanske dobičke ter tehnološko in gospodarsko ekspanzijo visokorazvitih zahodnoevropskih prostorov.

Pred realizacijo takšnih projektov so potrebne obsežne štu-

dije, med drugim tehnološkega, ekološkega in finančnega značaja, skratka tako imenovane rentabilnostne študije. Za avstrijski del »Jugovzhodne železniške povezave«, ki obsega zvezne dežele Gradiščansko, Štajersko in Koroško (tu bi bila prizadeta Podjuna in Rož) je tako študijo med drugim napravil dunajski biro Riesberger-Faller. V projekt so bili vključeni najvidnejši avstrijski in tudi mednarodni strokovnjaki za razvoj prometa.

Že samo bežen pogled v študijo potrjuje, da ta železnica domačinom ne bo prinesla nič dobrega. V Rožu bi bila speljana deloma tesno ob vaseh, na območju Področce in Svatén pa bi bil potreben velik ovinkasti nadvoz čez hiše, kar bi življenjsko kvaliteto prebivalstva seveda znižalo na legendarno ničlo. V Rutah pri Podgorjah bi morali precej hiš in domačij porušiti, ker je tam načrtovana trasa. Zaradi velikega ropota bi bile potrebne ogromne zaščite pred hrupom, kar bi videz okolja še dodatno obremenilo in iznakazilo. Del trase naj bi bil speljan skozi tunele na vznožju Žingarice. Strokovnjaki vodnega gospodarstva pa svarijo pred to varianto, ker ogroža vrelce pitne vode. Vrh tega bi zaradi možnih nesreč v tunelih, ki bi dodatno ogrožale vodo, bile

potrebne obsežne varnostne naprave in posegi v okolje.

Sedanjo železniško progo skozi Rož bi skoraj v celoti ukiniti, visokozmogljivostna proga pa bi služila samo tranzitu in s temu primerno hitrostjo bi vlaki neprestano divjali skozi dolino. Med Borovljami in Celovcem naj bi vozili hitri vlaki (S-Bahn), z busi pa bi dovažali potnike iz vse okolice.

Brez pridržka lahko rečemo, da bi Rož postal neke vrste tehnološki Disneyland civilizacijskega odpada najslabše sorte, domačini pa bi bili nemočni statisti in opazovalci odtujevanja rodne grude za interese tuje kapitala in dvomljivega napredka. Niti jodlanje ali prepevanje originalnih koroških viž se jim ne bi več splačalo, kajti zaradi stalnega železniškega ropota jih tako nihče več ne bi čul. Rož kot gluha loza ropota? Zadnja faza bi bila neke vrste »Rožanska saga« kot labodji spev na nekdanjo lepo dolino.

Načrtom visokozmogljivostne železnice skozi Rož pa izbija dno prav dejstvo, da sta se za podobno povezavo med vzhodom in zahodom Evrope že dogovorili Slovenija in Madžarska. Zaradi geografskih in geoloških razmer bi bila njuna varianta neprimerno cenejša in tudi ekološko bolj znosna.

Franc Wakounig

PREPIR LOČUJE – POGOVOR POVEZUJE

Skupaj ali vsaksebi v Škofičah?

V seriji lokalnih pogovorov, ki jih je v tem preddesetooktobrskem času pripravila ARGE Kärnten/DS Koroška '95 skupaj z DS »Avstrijske narodnosti v SPÖ« pod skupnim naslovom Gegeneinander streiten – miteinander reden / Prepir ločuje – pogovor povezuje, smo se pretekli teden srečali tudi v Škofičah. Udeležba resda ni bila bogve kako velika, srečanje pa je bilo kljub temu koristno. Ob odsotnosti nemško govorečih soobčanov smo se slovensko govoreči pogovarjali z občinskimi funkcionarji na čelu z županom Valentinom Happejem.

V odsotnosti Janka Malleja sta bila glavna referenta Magda Errenst, predsednica SPD »Edinost« in občinska mandatarka EL, in župan Valentin Happe (ÖVP). Ta je sodelovanje s predstavniki slovenske narodne skupnosti v občini ocenil kot uspešno, pri tem pa je poudaril velike zasluge prav slovenskih aktivistov, ki so pred desetimi leti po lastni iniciativi uspeli postaviti dvojezični vrtec. Pozitivno je po županovem mnenju tudi kulturno sodelovanje med skupinami obeh narodnosti, hkrati pa sta tudi obe združni ustanovi, Zadruga-market in Posojilnica-Bank, krepko zasi-

drani med prebivalstvom in zato tudi uspešno delujeta.

Errenstova je bila v oceni sožitja bolj kritična. Dejala je, da kljub zaznavnemu izboljšanju in dolgoletnemu prizadevanju še niso izginile vse sence preteklosti, da imajo nekateri Slovenci v občini še vedno za moteči element in pri tem kot negativni primer navedla nedavni izgred po obletnici krajevnega Kameradschaftsbunda, ko so neznan včerajšnji opravili Slovincem sovražno dejanje.

Razgovor se je ob tem vrtel seveda tudi okrog letošnjega plebiscitnega praznovanja in ob tem je župan postregel z uradnimi podatki, da je leta 1910 ob popisu prebivalstva kar 94 odstotkov škofiških občanov govorilo slovensko in da se jih je leta 1920 kar 58 odstotkov na glasovanju odločilo za Avstrijo. Plebiscit v Škofičah so torej odločili Slovenci, iz česar izhaja logični sklep, da današnji t. im. heimattreue nimajo kaj praznovati nekakšne zmage nemštva nad Slovenci. Tega bi se moralo škofiško večinsko prebivalstvo v današnjem času zavedati v večji meri, informacijsko in osveščevalno nalogo pa naj bi opravilo občinsko vodstvo oz. politični funkcio-

narji. Ob debati o tedanji narodnostni oz. jezikovni sestavi prebivalstva v občini se je seveda spet pojavila teorija o vindišarstvu (Josef Hafner-ÖVP), ki naj bi zmanjšala pravi in čisti slovenski prispevek k plebiscitni odločitvi. No, te stvari pa že poznamo!

Kot Damoklov meč pa je v etru visela nedavna izjava (ob proslavi 10-letnice dvojezičnega vrtca) občinskega odbornika SPÖ Filipa Goldina, da se občina z ozirom na premajhno kapaciteto dvojezičnega vrtca pripravlja na gradnjo občinskega otroškega vrtca. Lepo in prav!

Ker pa že vemo za podpisno akcijo za postavitev enojezičnega (nemškega) vrtca in za prizadevanje nekaterih funkcionarjev in aktivistov v vseh treh strankah za konkurenčni vrtec, smo morali ob tem nujno opozoriti na grožče posledice takega ravnanja, saj obstaja resna nevarnost, da se bo v zadnjih letih ustvarjeno sožitje začelo krhati, se ob otrocih sesulo, delitev se lahko prenese v šolo in naprej v družbo odraslih. Žal Filip Goldin tudi na tem razgovoru ni uvidel nevarnosti take delitve, župan pa se je lakonsko izgovoril, da naj bi s takim vrt-

cem zadovoljili potrebe vseh občanov. Nevarnost torej obstaja še nadalje!

V nadaljnjem smo se pogovarjali še o dvojezičnem krajevnem napisu za vas Holbiče in o slovenskem uradovanju na občini. Tu se kažejo nekatere možnosti, v tej fazi pa je župan vsaj izrazil določeno razumevanje za reševanje tovrstnih želja.

Na razgovoru sta konstruktivno sodelovala tudi tajnik DS Koroška '95 mag. Bernhard Wenger (med udeleženci je bil tudi predsednik Artur Roßbacher) ter predsednica DS »Avstrijske narodnosti v SPÖ« Ani Blatnik. Potek razprave je spretno in suvereno vodil Andrej Mohar.

Jože Rovšek

f6

CELOVEC

»Drugačna razstava«

Pod geslom »Drugačna razstava« je bila pretekli četrtek otvoritev inštalacij in fotografij Ivana Klariča, v evropskem dizajnerskem depozu (Primroschgasse) v Celovcu. Ivan Klarič, doma iz Kočevja, je na Koroškem našel svojo drugo domovino. Tukaj dela in živi že sedem let. Poznamo ga v prvi vrsti kot filmskega ustvarjalca, saj njegovi prispevki o raznih dogodkih vsako nedeljo

v oddaji »Dober dan, Koroška« prihajajo preko televizije v številne hiše po vsej Koroški. Poleg filmanja se Klarič ukvarja tudi s fotografijo. Umetnost zanj pomeni odpravo vseh jezikovnih ovir. Klarič s kreativnimi stilnimi sredstvi predelela dnevne slike in vtise, ki jih doživlja skozi objektiv svoje kamere. Vsaka od njegovih slik priča o iskanju po nečem novem in drugačnem. m. š.

OBČNI ZBOR V BILČOVU

Zgodovinski spomin za današnji čas

Občudovanja vredno! Zveza slovenskih izseljencev se je spet predstavila z vso svojo življenjsko voljo za reševanje problemov v današnjem položaju narodne skupnosti. Po petdesetih letih, ko so biološke zakonitosti že razredčile njene vrste, se mlajša generacija nekdanjih izseljencev druži, srečuje, vključuje v aktualno politiko narodne skupnosti, spodbuja in opozarja na odklone, skratka deluje kot vest narodne skupnosti. Zgodovinski spomin ji daje temeljno oporo, skupno trpljenje je njene člane povezovalo v družino z enakim ciljem, ne glede na svetovnonazorske razlike. Srečan se udeležuje že tudi mlajša generacija, sinovi in hčere ter vnuki, in prav je tako! Nobenih želja, hotenj po maščevanju nad tedanjimi in sedanjimi oblastniki, vendar nikoli ne pozabiti, kajti kdor je pozabil na preteklost, temu se lahko prav ta in takšna ponovi v prihodnosti.

Zveza slovenskih izseljencev praznuje letos 50 let vrnitve tedanjih pregnancev iz tisočletnega rajha, kamor so jih izselili koroški nacionalsocialisti, da bi to prelestno deželo očistili motečega slovenskega elementa in jo napravili »rein deutsch«. Vrnitev je bila sicer srečna, vendar zabeljena s pelinom novih-starih koroških oblasti ...

V aprilu letošnje pomladi je zveza organizirala množični obisk nekdanjih taborišč v Nemčiji in se s potovanjem vrnila še bolj okrepljena. Tudi njeno vodstvo ne deluje samo v obujanju spominov in objokovanju svoje usode, temveč zre naprej: tedanje izkušnje so osnova njegovega delovanja za današnji čas. Verjetno je prav v tem odgovor na vprašanje, zakaj so srečanja in občni zbori Zveze slovenskih izseljencev tako bogati in dobro obiskani.

Pri Miklavžu v Bilčovsu se je v nedeljo kar trlo udeležencev. Prišli so od vsepovsod, s celotnega naseljenega območja, od povsod, kamor je tistega žalostnega aprila 1942 segla uničevalna roka koroškega nacizma. Pristranski objemi, stiski rok, prijateljska beseda, obuditev spominov, pogled v bodočnost ...

Občnega zbora so se udeležili seveda tudi številni častni gostje, med njimi oba predsednika osrednjih slovenskih organizacij, dr. Marjan Sturm in Nanti Olip, slovenski generalni konzul Jože Jeraj, za Zvezo koroških partizanov njen podpredsednik Lipej Kolenik ter iz Slovenije predstavnik zveze pregnancev Tone Kristan.

Iz izkušenj preteklosti za sedanost

V svojem osrednjem govoru je predsednik Jože Partl obudil zgodovinski spomin in dejal, da so tedaj za plebiscit snubili v

Del udeležencev občnega zbora

slovenščini, po odločitvi pa so na jezik in obljube pozabili. Začele so se načrtne priprave za »dokončno rešitev slovenskega vprašanja«. »Naše misli, da nas bo domovina leta 1945 sprejela z veseljem, so bile upravičene, toda razočaranje je bilo veliko. Koroška je šla svojo pot.«

Za sedanjo aktualno situacijo je Partl dejal, da smo zagotovilo za naš obstoj prav mi sami. »Mnenja so različna, vendar dogovor je možen!« Pozval je k dialogu med sprtimi stranmi v

narodni skupnosti in opozoril, da krepitev pozitivnega jedra ni mogoča z nazadnjaško ideologijo. Zavrnil je neustrezno vplivanje s strani nekaterih strank iz Slovenije, predvsem strank tim. slovenske pomladi in jim očital, da so jim pogosto bolj pri srcu avstrijski politiki kot pa koroški Slovenci. Partl je tudi nedvoumno opozoril na vzročno-posledični odnos izseljenstva in partizanstva na Koroškem in zavrnil razna namigovanja in potvarjanje zgodovine.

Soglasnost izjav gostov

V pozdravnem govoru je predsednik Zveze slovenskih organizacij dr. Marjan Sturm čestital in se zahvalil zvezi za njeno delovanje, potem pa je govoril o stanju demokratičnosti v avstrijski družbi ter o kulturni in politični odprtosti ZSO. Menil je, da smo vsi dolžni, da se prizadevamo za demokracijo in demokratične odnose, da iščemo in spodbujamo demokratične sile v narodu sosedu in jih vežemo nase kot zaveznike.

Predsednik Narodnega sveta mag. Nanti Olip je poudaril veliko zaslugo Zveze izseljencev za osveščanje mlade generacije o zgodovini narodne skupnosti, saj le-ta skoraj ni seznanjena o trpljenju svojih prednikov.

Slovenski generalni konzul dipl. inž. Jože Jeraj je zagotovil slovensko podporo narodni skupnosti na Koroškem, ob tem pa izrazil pričakovanje po večji enotnosti.

Inž. Tone Kristan je prinesel pozdrave Zveze pregnancev iz Slovenije, ki združuje 18 tisoč še živčih članov, spregovoril o njihovem prizadevanju za iz-

polnitev pravic ter ZSI predlagal tesnejše sodelovanje.

Lipej Kolenik je pozval na skupno delovanje, na osveščanje mladine o naši preteklosti, ob tem pa apeliral na več poguma in ponosa ter oblastem v Sloveniji očital, da se premalo brigajo za koroške Slovence.

V diskusiji sta se oglasila še podpredsednik Franček Černut in Marko Wieser. Prvi je dejal, da je v drugih zveznih deželah celo več zanimanja za pričevanja iz tedanjega časa kot pa na Koroškem, Marko Wieser pa je zavrnil vmešavanje nekaterih slovenskih strank, katerim smo pomembni le toliko, kolikor se z nami profilirajo v svojem političnem prostoru.

Podpredsednik Matevž Wieser je prebral komemorativni govor z vsebinsko bogato izpovedjo (beri v okviru) in občni zbor se je z molkom poklonil spominu umrlih članov.

Spomenik izseljenstvu

Ob volitvah je bilo izkazano popolno zaupanje dosedanjemu odboru, nato pa je bil še govor

»Bilka« z recitatorjem Tončijem Schlapperjem

Helena Igerc

o postavitvi spomenika izseljencem. Predsednik Partl je poročal, da na njihov predlog celovška mestna občina sploh ni odgovorila, zato so se odločili, da ga postavijo v žrelski občini in sicer ob kulturnem domu na Radišah. Priprave tečejo, denarja sicer še nimajo, vendar kljub temu upajo, da ga bodo odkrili ob prihodnjem občnem zboru oz. ob 50-letnici ustanovitve organizacije.

Za konec je Hanzi Ogris udeležence obvestil o nekaterih spremembah in izboljšavah v zakonu o oskrbi žrtev.

Prireditvev je imela tudi dostojen kulturni okvir. Udeležence je v imenu »Bilke« pozdravila Geli Schellander in prebrala pesem hrepenenja, ki jo je v Schwarzenbergu že leta 1942 napisal izseljeni Miklavž. Janko Ogris, moški zbor je zapel nekaj občutenih pesmi, Tonči Schlapper pa je recitiral pesmi Mateja Bora, Igorja Torkarja in našega Andreja Kokota.

Prav ob zaključku je Hanzi Schaschl prikazal diaposnetke z letošnjega spominskega potovanja po taboriščih v Nemčiji.

Jože Rovšek

Iz govora Matevža Wieserja

Petdeset let je minilo od tistih nepozabnih dni v letu 1945, ko se je z zmago nad nacističnimi oblastniki zrušil režim nasilja in zločinov. Takrat je tudi za nas slovenske izgnance napočil trenutek osvoboditve in začeli smo se pripravljati na pot domov. Enim je to uspelo prej, drugi so morali čakati še tedne in celo mesece, da so se lahko z enim ali drugim transportom vrnili na Koroško. Tudi ta dolga pot domov ni bila vedno lahka; treba je bilo premostiti mnoge težave in odstraniti razne ovire. Posebno razočaranje pa so nedvomno doživeli tisti naši sotrpini, ki so se vračali prek Beljaka, kjer jim je domovina pripravila nepojmljivo hladen in naravnost sovražen sprejem.

Pa tudi to preizkušnjo smo prestali in končno se je tudi zadnja izseljenska družina vr-

nila na svoj dom. [...] Veseli in srečni, da smo se lahko vrnili, smo zgrabili za delo pri obnovi naših domačij. S pomočjo naše Zveze slovenskih izseljencev, ki bo prihodnje leto praznovala svoj 50. rojstni dan, pa smo začeli dolgotrajni boj za popravilo škode in za enakopravno upoštevanje z drugimi žrtvami nacističnega preganjanja.

Tudi na tem področju smo doživljali najrazličnejše udarce. Saj je brez dvoma značilno za našo državo, da so se njeni vodilni predstavniki šele ob letošnji petdesetletnici zmage nad fašizmom jasno priznali k protifašističnim temeljem leta 1945 osvobodjene Avstrije ter se poklonili vsem tistim, ki so se borili proti nasilju ali bili žrtve tega nasilja.

Boj in trpljenje teh ljudi sta naša skupna obveznost, da

ostanemo zvesti idealom, za katere so se borili, trpeli in mnogi tudi umrli. Bivši izgnanci smo to obveznost zvesto izpolnjevali vsa desetletja po naši vrnitvi domov. Na naših vsakoletnih srečanjih nismo govorili o povračilu in maščevanju, pač pa smo v duhu obljube, ki smo si jo dali v taboriščih, skrbeli za širjenje resnice o našem preganjanju.

Ohraniti živ spomin na preganjanje in zvestobo idealom, za aktere smo trpeli, pa smo dolžni predvsem tudi tistim bivšim sotrpinom, ki smo jih morali pustiti v tuji zemlji ali od katerih smo se leto za letom poslavljali na domačih pokopališčih širom Koroške. Letos, ob petdesetletnici srečne vrnitve, se jih še posebno živo spominjamo in jim izrekamo našo iskreno zahvalo za njihovo zvestobo.

PREMIERA V SELAH

»Že, že, kaj pa poklic?!«

Te besede zvenijo silno znano. Verjetno jih je čul že vsak mladostnik, ko so si starši belili glave o bleščeči bodočnosti svojih izjemno nadarjenih potomcev. V gledališkem tekstu srbskega pisatelja Dragutina Dobričanina gre za poklice oziroma za znanje tistih, ki vladajo. Zavito v pravljico doga- janje nosi tekst sporočilo, da mora vsakdo obvladati znanje, ki mu omogoča preživetje v vseh politično razburkanih ča- sih, da človek toliko velja, koli- kor zna.

Franci Končan se je spet potrudil z deloma novimi igralci, kar je vsekakor pozitivno in v veliki meri upošteva namen vaških uprizoritev: pritegniti mladino h kulturnemu delu in jo hkrati izobraževati. Zato naj bo dejstvo, da uprizoritve niso vedno na enakem nivoju, zane- marljivo. Posebno pri govoru se je to opazilo, imenitni pa so

Mladi selski igralci so pogumno in samozavestno zapluli v gledališke vode

bili kostumi, scena in glasba. Nekateri mladi igralci so bili bolj sproščeni, drugi manj, a vsem se je poznala zavzetost in prepričanje, da je to njihova igra. Navsezadnje pa merimo tudi igralce po delu in prav to je bilo opazno: spontan smeh, reakcije občinstva in veselje, da je zadeva uspela, to so nagrade in dokaz, da »brez dela ni jela« in ne gledališkega uspeha.

Lektorsko delo, ki je bilo nedvomno sila naporno, je opravila Ana Mlakarjeva, ko- stume je imela na skrbi Gordana Schmidt, sceno je pripravil Toni Stern, glasbeno opremo pa je »zmešal« Ivo Meša. Seve- da so pri izdelavi kostumov so- delovale pridne roke selskih deklet in žena, kot vedno pa je bila duša organizacije celega projekta Milka Olip. Mladim Selanom želimo še veliko go- stovanj!

S. W.

Po desetletjih so v farni cerkvi v Ločah zopet mogočno zado- nele orgle – nove orgle, katerih snovanje sega domala pet let nazaj. Božji hram sv. Urha pod mogočno Jepo je brez dvoma eno izmed najmočnejših svetišč na podeželju južne Koroške, dal ga je zgraditi v letih 1752 do 1762 takratni župnik Lait- schacher, čigar delovanje živi še danes v raznih pripovedkah. Še v prejšnjem stoletju (1894) je za loško cerkev župnik Jakob Knaflič nabavil rabljene orgle iz Miklavževe cerkve v Belja- ku, ki so preko štebenske fare dokončno prišle za devet deset- letij v Loče. Po smrti dolgolet- nega mežnarja Franca Vidica v sedemdesetih letih so se le še malo oglašale, s tem pa tudi propadale. Leta 1979 je fara na pobudo vodje cerkvenega zbora Šimeja Triešniga kupila elek-

SAMOINICIATIVA V LOČAH

Nove cerkvene orgle

tronske orgle, ki pa se niso mo- gle prav uveljaviti, tudi vsaj občasnega organista ni bilo. Pred dobrimi desetimi leti se je vaška skupnost s pobudnikom Georgom Kugijem na čelu začela zavzemati za popravo starih mehanskih orgel, kar pa po ocenah raznih strokovnja- kov glede na stanje glasbila ne bi bilo priporočljivo. Leta 1991 je bil ustanovljen nov gremij nemških in slovenskih kultur- nih ter cerkvenih dejavnikov – Komite župnije Loče za obno- vo cerkvenih orgel s predsedni- kom Friedrichom Staunigom in tajnikom Georgom Kugijem na čelu. Ta je takoj začel s pred- pripravami za razpis novih or-

gel, predvsem pa za izdelavo načrta za financiranje teh. Po odpovedi prvotno domenjani firmi Novak iz Celovca je bilo za zgradbo orgel zadolženo podjetje Ottitsch iz Resnice pri Borovljah. Prvotno zamišljeno glasbilo s petnajstimi registri je bilo naknadno razširjeno na de- vetnajst registrov. Dokončni stroški so se tako zvišali na približno tri milijone šilingov. Ta vsota vključuje subvencije dežele ter občine Bekštanj, večje in manjše darove faranov ter drugih dobrotnikov, izku- pičke raznih prireditev, botrov- stva ustanov in posameznikov ter izkupiček iz prodaje starih orgel. Za vse to so z veliko po- trpežljivostjo in vztrajnostjo pripomogli člani komiteja. Pa tudi za ostala pripravljala dela so na vzoren način poskrbeli prostovoljci iz fare ter tako prispevali delež k uresničitvi tega načrta.

V soboto, 23. t. m., je bila slavnostna blagoslovitev novih orgel v loški farni cerkvi. Obre- de je opravljal krški škof Egon Kapellari ob navzočnosti deka- na mag. Richarda Koglerja, škofijskega kantorja prof. Jože- ta Ropitza in župnika ter so- upravitelja loške fare mag. Stanka Olipa, ki je pozdravil krškega nadpastirja in vse nav- zoče, še posebno svetovalca koncertnega organista prof. mag. Helmutha Lukscha. V na- govorih župnika Olipa, pred- sednika org. komiteja Stauniga, zastopnika občine Bekštanj Harnischa so bile povedane be- sede zahvale vsem, ki so kakor- koli že omogočili ta projekt v loški cerkvi. Krški škof je še posebno naglasil pomen skup- nosti obeh narodov, ki se je iz- kazala v tem prizadevanju za ta

vzvišeni načrt. Kot različne piščalke tega glasbila naj bi se tudi različni ljudje strnili v har- monično soglasje verskega in družbenega občestva. Otroški zbor farne mladine, cerkveni zbor pod Simonom Triešnigom ter mešani zbor vaške skupnosti z vodjo mag. Josefom Urschitzem so pevsko oblikovali slav-

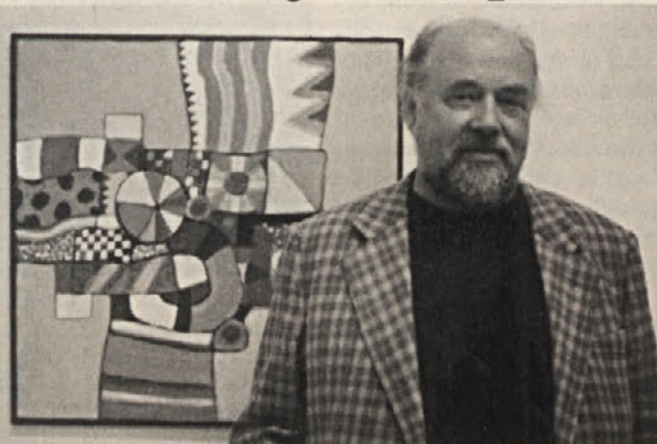
nostni dogodek v farni cerkvi, prof. mag. Helmuth Luksch pa je z mojstrsko spremljavo in mogočnim orglanjem predstavil kraljico glasbil.

Čudovita harmonija je ta dan vladala v loški cerkvi, saj sta pesem in beseda tekli složno v obeh deželnih jezikih.

F. Č.

BOROVlje

Kulturna jesen odprta

Slikar Vinko Tušek pred svojim delom

Kulturniki imajo pravico (in dolžnost), da mislijo z lastno glavo. To velja predvsem takrat, ko določeni zgodovinski trenutki in njihovi ideološki ropotalci pričakujejo od vseh in vsakogar, takorekoč od »urbi et orbi«, da trobi z njimi v en sam rog na primer legen- do o nedeljeni Koroški.

Lastni glavi se niso odrekli v Borovljah, pri Kulturnem krogu-Kulturringu, ko so pripravljali letošnjo boroveljsko kulturno jesen. Zavestno so se odločili za multikulturno smer. Prvi korak k upoštevanju dvojezičnosti kraja in večjezičnosti alpejadranskega prostora je narejen. To je potrdilo tudi odprtje cikla prireditev v petek, 29. septembra zvečer v boroveljskem gra-

diču. Pozdrav je bil trijezičen na dostojni jezikovni ravni in vsebinsko naravnano k slogi in enakopravnemu in civilizira- nemu sožitju in sobivanju v občini. A besedam je tokrat bil odmerjen le manjši del. Večjega so zavzemali pozav- nisti kvarteta »Carinthia«, igralci iz Trga »Theater im Amthof« z besedno igro Sim- fonietta (J. Tardieu) in pa raz- stava 4 slikarjev iz Slovenije (Vinko Tušek), Koroške (Franz Berger, Robert Primig) in Furlanije (Marino Casetti). Razstava, zadnja pred načrto- vano obnovo poslopja za deželno razstavo leta 1997, je odprta do 28. oktobra ob de- lavnikih od 10. do 12. in od 16. do 18. ure.

f. w.

SLOVENSKA GIMNAZIJA

Večina staršev za petdnevni šolski teden

Večina staršev dijakinj in dijakov na ZG in ZRG za Slovence v Celovcu se je iz- rekla za uvedbo petdnevne- ga šolskega tedna, in to že v tekočem šolskem letu. To je rezultat ankete, ki jo je Združenje staršev na ZG in ZRG za Slovence v prete- kljih dneh opravilo med vse- mi starši.

Od 392 vrnjenih vprašalnih lističev – udeležba je bila sko- raj 85-odstotna! – je za uvedbo petdnevne šolskega tedna, torej za pouka prosto soboto, glasovalo 223 staršev ali 57,17 odstotka, proti petdnevne- mu šolskemu tednu pa 167 staršev ali 42,83 odstotka. Dve gla- slovnicami sta bili neveljavni. Za- nimiv je tudi podatek, da jih je

od 223 staršev, ki so se izrekli za petdnevni šolski teden, kar 176 predlagalo uvedbo že v tekočem šolskem letu.

Kot je znano, je uvedba petdnevne šolskega tedna postala mogoča po razširitvi šolske avtonomije na srednjih šolah, odločilni organ pa je od- bor šolske skupnosti, v kate- rem so s tremi člani zastopani starši, dijaki in profesorji.

Za uvedbo petdnevne- ga tedna je pri glasovanju po- trebna dvotretjinska večina zastopnikov vseh treh skupin.

Odbor šolske skupnosti bo svojo odločitev sprejel že v kratkem, pri tem pa bodo zas- topniki združenja staršev upoštevali rezultat brez dvo- ma reprezentativne ankete. ■

K & K V ŠENTJANŽU

Razstava »Pozabljeno taborišče Ljubelj«

V na novo in lepo urejeni hiši k & k centra v Šentjanžu je do konca decembra postavljena razstava, ki priča o pozabljeni zgodovini okrog ljubeljskega predora.

Organizatorica Trude Wieser je ob otvoritvi izrazila zadovoljstvo in željo, da bi si to razstavo ogledalo čim več ljudi iz Roža in njene okolice. Napovedala je, da bodo v okviru te razstave pripravili tudi diskusijske večere z Josefom Zausnigom, ki je napisal brošuro o predoru na Ljubelju in ki je letos izšla pri založbi DRAVA. Predstavili bodo tudi knjigo na osnovi dokumentacijskega gradiva Janka Tišlerja, ki bo izšla meseca decembra (SV je del njegovih spominov o kacetu na Ljubelju že objavil v nadaljevanjih). Povabila je učitelje in dijake iz Roža, da si to dokumentacijo o polpretekli koroški zgodovini ogledajo. To razstavo je Mauthausen-aktiv Koroška pokazal že v Celovcu maja (SV je obširno poročal) in v Wolfsbergu.

Predsednik ZSO in član iniciativne skupine dr. Marjan Sturm je v svojih izjavah orisal pomen te iniciative, v kateri so sodelovali ljudje obeh narodnosti, ki so raziskovali pozabljeno zgodovino o taborišču na Ljubelju. K uspešnemu delu te iniciative pa so bistveno pri-

Univ. prof. dr. Peter Gsettner je iniciator in gonilna sila razstave o ljubeljskem taborišču

spevali profesorji in študentje celovške univerze. Opozoril je tudi na sile, ki bi hotele razvrednotiti antifašistično zgodovino v naši deželi. Eno bistvo nacionalsocializma je bilo industrijsko uničevanje ljudi po vsej Evropi. Odporniško gibanje, ki je preseglo etnične meje, naj bo zgled za medsebojno sodelovanje in delo za mir in sožitje.

Univ. prof. dr. Gsettner je v svojem govoru poročal o nastanku iniciativne skupine, ki se je podala na pot iskanja sledov na obeh straneh Ljubelja. Z velikim potrpljenjem in včasih mučnim iskanjem pa je le uspelo najti ljudi, ki so bili v taborišču na Ljubelju in ki še danes živijo, da so lahko povedali, kaj vse so tam gori doživeli. Del teh iskanj (raziskovanj) je vide-

ti na razstavi – to so fotografije, besedila in citati – dokumenti, ki pričajo o mučeniškem življenju na Ljubelju v letih od 1943 do 1945. Prof. Gsettner je med drugim dejal: »Das ehemalige Loibl-KZ Süd wurde in seinen Umrisen rekonstruiert und das Gelände in seiner ursprünglichen Form erhalten. Wir fragten uns, wovon es wohl abhängt, ob in einer Ge-

sellschaft die »dunkle Vergangenheit« durch Erinnerungsarbeit erhellt und aufbewahrt oder durch Verdrängung und Vertuschung zugedeckt und begraben wird. Bestätigt der Zustand des ehemaligen KZs auf der Kärntner Seite nicht das gängige Täterklischee »Spuren verwischen, um die Tat ungeschehen zu machen«? Oder steckt doch mehr dahinter – eine »Kultur der Verdrängung« (Erdheim 1993, S.10), die jene Gesellschaften produzieren und dringend brauchen, die auch sonst das kritische Bewußtsein der Intelligenz am liebsten aussperren, verbieten oder in dumpfer Heimattümelei verkommen lassen will, eine Sprachlosigkeit, die in so einer Kultur nur dumpfe Blüten treiben kann und der zum Stichwort NAZI nur »neu, attraktiv, zielstrebig, ideenreich« (Reinhard Gaugg, FPÖ) und zu Konzentrationslager nur »Straflager« (FPÖ-Chef Jörg Haider) einfällt? Mit dieser Ausstellung und mit den beiden Informationstafeln, die bei der Gedenkstunde am 10. Juni 1995 in feierlicher Form enthüllt wurden, wollten wir ein Zeichen einer neuen Kultur setzen, die sich gegen das Vergessen der Menschen und gegen die Verachtung des Menschen richtet.«

m. š.

Selski pevci na Nizozemskem

Mag. Roman Verdel, ki poleg vsega dela vodi tudi selski pevski zbor, že vneto pripravlja »svoje« pevce na potovanje na Nizozemsko

V petek, 6. oktobra, na vse-zgodaj zjutraj se bojo pevke in pevci Pevskega društva Sele podali na gostovanje v Uden na Nizozemskem. Vrnili bojo obisk pobratenemu moškemu zboru »Karawanken«, ki je lani z velikim uspehom gostoval pri njih. Selani bojo na Nizozemskem oblikovali dva koncerta in eno mašo, in sicer 7. oktobra zvečer koncert v udenski stolnici in v soboto, 8. oktobra v mestu Erp, zjutraj pa bojo

skupaj s pobratenim moškim zborom peli pri maši. Na poti domov se bojo 9. oktobra srečali v Aachnu s tamkajšnjimi slovenskimi rojaki.

Na gostovanje pri moškem zboru, ki se je za nizozemske razmere dokaj nenavadno poimenoval po Karavankah, so se Selani pripravili zelo vestno. Zborovodja Roman Verdel lahko razpolaga skoraj z vsemi pevci, nekateri pa zaradi službenih obveznosti ne morejo na pot. w. f.

Življenjski praznik Lipeja Kolenika-Stanka

Predsednik ZSO dr. Marjan Sturm predaja Lipeju Koleniku darilce

»Kar sem bil dolžan storiti, sem storil.« S temi besedami je Lipej Kolenik v torek zvečer na proslavi svoje sedemdesetletnice utemeljil vse delovanje v prid slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Ta širok lok sega od partizanskega boja in kulturnega udejstvovanja, odločilnega prispevka k razvoju slovenskega združništva v pliberškem kraju in samostojnega

slovenskega komunalnega nastopa, do zavzetega sodelovanja pri ZSO in Slovenskem vestniku. V torek, 28. septembra 1995 zvečer so se pri Habnarju pri Žvabeku zahvalili Lipeju Koleniku za opravljeno delo predsednik ZSO Marjan Sturm, predsednik Zveze koroških partizanov Janez Wutte-Luc, Joško Hudl v imenu SPD »Edinost«, Fric Kumer za Poso-

jilnico Pliberk, Gustav Brumnik v imenu SPZ, Tonči Schlapper in številni prijatelji ter znanci. Slovesnost je olepšal moški zbor »Foltej Hartman« pod vodstvom Boža Hartmana. Številnim čestitkam, ki jih je Lipej Kolenik prejel ob svojem življenjskem prazniku, se prav posebno pridružuje tudi SV. Še na mnoga leta mu kliče-mo!

NA VRHU/ULRICHSBERGU

Zamujena priložnost obrambnega ministra

Avstrijski obrambni minister, ki Mozarta in Haydna prišteva k nemškemu folklu, tretji predsednik avstrijskega parlamenta, ki brezpogojno brani srečanje bivše soldateske na Vrhu/Ulrichsbergu, nemškonacionalne študentske korporacije iz Borovelj in Celovca, ki klovnovski stegujejo meče v jesensko nebo, in znani simboli kot Ritterkreuz in njihovi nosilci, venci SS pod imenom Kameradschaft IV. To je bilo letošnje srečanje na Vrhu preteklo nedeljo, 1. oktobra 1995, ki se ga je udeležilo pičlih štiri tisoč ljudi, od tega velika večina iz Nemčije, drugih avstrijskih zveznih dežel ter nekaj še iz Francije, Nizozemske in Italije.

Izrazitih nacističnih simbolov, kot so kljukasti križi, očitno prav zaradi pisemskih bomb in svoječasne shajanja in srečevanja nekaterih neonacistov na tej prireditvi letos ni bilo opaziti. Je pa bilo dovolj drugih ordinov, odlikovanj, »kampfspang« Wehrmachta in drugih nekdanjih nemških elitnih vojaških skupin, kot so to Ritterkreuz, EK, Narvikschild in podobno, da opazovalcu sploh ni bilo treba dvomiti o duhovni in ideološki osnovi obiskovalcev.

Zgovorni so bili tudi venci, na primer že omenjene Kameradschaft IV, združenja bivših esesovcev.

Vse to očitno avstrijskega obrambnega ministra ni motilo, še manj pa mu branilo, da ne bi govoril na tem shodu.

Fasslabend je svoj nastop skušal utemeljiti s potrebo po soočanju z zgodovino in da se je treba iz nje tudi učiti. Skliceval se je na milost svojega poznega rojstva (Gnade der späten Geburt) in potem skušal z duhovnimi velikani nemškega naroda, kot so to Kant, Schopenhauer, Lessing, Schiller, Goethe in Rilke ter drugimi utrditi vtis, da je bilo nacistično zverinstvo nekaj tako povsem nepojmljivega in izven nemške zgodovine stoječega, da na vse to še nimamo končnega odgovora. Da je Fasslabend pri tem tudi avstrijska duhovna velikana Mozarta in Haydna postavil med Nemce, pa je škandal posebne vrste. V govoru člana avstrijske vlade ni bilo niti ene

kritične besede na vprašljivo idealiziranje vojaštva, z ničemer ni omenil pisemskih bomb in njihovega ideološkega ter organizatoričnega ozadja ter dejstva, da je bil del te klientele zadnja leta reden gost na Ulrichsbergu. Da tega ni storil svobodnjak Haupt, nikogar ne čudi. Po vsem tem, kar je in česar ni povedal, nas tudi pri Fasslabendu ne čudi več. Edinole vojaški kurat ter lastnik zemljišča Goess sta skušala v vso zadevo vnesti nekaj duha zblizevanja in tolerance, kar pa je bilo seveda zaradi duhovno uniformirane mase zelo težko. Shoda na Vrhu so se udeležili tudi deželni glavar Zernatto in vidni predstavniki ÖVP ter F, med njimi Haider in Strutz, zavestno odsotnost socialdemokratov pa sta prekršila dva iz labotske doline: bolšperški župan Kraxner in Rudolf Gallob.

Skupina skinheadov je hotela na Vrh, a jih je policija že v Celovcu polovila.

Franc Wakounig

Kakor da bi pozivali na boj ... Proti komu in proti čemu?

DIE (WAHRSCHEINLICH) NICHT GEHALTENE REDE

Fasslabend am Ulrichsberg

Anton Pelinka

Daß wir hier in Freiheit zusammenkommen können, verdanken wir dem Sieg der Alliierten. Hätte der Zweite Weltkrieg mit einem Sieg der Deutschen Wehrmacht geendet – es gäbe kein Österreich; es gäbe keine Demokratie in Europa.

Das anzuerkennen ist eine Selbstverständlichkeit – gerade für uns, die wir die Werte eines demokratischen und unabhängigen Österreich zu verteidigen bereit sind.

Die Niederlage Hitler-Deutschlands war der Sieg aller Demokraten. Daß es dennoch keine Kollektivschuld all derer gibt, die in der falschen Uniform im falschen Krieg für die falsche Sache kämpfen mußten, braucht keine weitere Begründung.

Aber ebenso wie es keine Kollektivschuld gibt, gibt es auch keine Kollektivunschuld. Die Tatsache, daß die Deutsche Wehrmacht als solche keine verbrecherische Organisation war, kann darüber nicht hin-

Misli politologa za obrambnega ministra Govor avstrijskega obrambnega ministra Wernerja Fasslabenda v nedeljo na srečanju na Vrhu/Ulrichsbergu je v javnosti in v strankah naletel na zelo različne odmeve. Liberalni forum, zeleni in socialdemokrati so sodelovanje ostro kritizirali, ljudska stranka, svobodnjaki ter seveda združba okoli Ulrichsberggemeinschaft pa so to pozdravili. Priznani avstrijski politolog dr. Anton Pelinka je ubral svojo pot razprave in je v dnevniku »Der Standard« (30. 9. 1995) prispeval model nagovora, ki bi obrambnemu ministru demokratične Avstrije in Vrhu kot izmaljenemu simbolu nekega vprašljivega »evropskega« srečanja bolj pristajal kot dejanski. Prispevek iz Standarda objavljamo z dovoljenjem dr. Antona Pelinke.

wegtäuschen, daß in der Uniform der Wehrmacht Offiziere und Soldaten schuldhaft in schreckliche Verbrechen verwickelt waren.

Der Holocaust – der millionenfache Mord an Menschen, deren einzige Schuld die falsche Herkunft war – wäre ohne Mitwirkung der Wehrmacht nicht möglich gewesen. Und das belastet die Erinnerung an diesen Krieg in besonderem Maße.

Nicht die Tatsache, daß Hitler-Deutschland einen Angriffskrieg führte, ist etwas Besonderes – Angriffskriege wurden in der Vergangenheit von vielen Staaten ebenso mutwillig vom Zaun gebrochen, wie dies für den 1. September 1939

gilt. Das Einmalige ist, daß im Schatten dieses Angriffskrieges Juden und Zigeuner massenhaft erschossen, vergast, sonst wie ermordet wurden; nur weil sie Juden oder Zigeuner waren.

Das ist nicht die Schuld einer Generation. Deshalb kann es auch nicht um irgendwelche Schuldzuweisungen an »die Soldaten« gehen. Aber eben deshalb müssen Schuld und Schuldige konkret benannt werden. Und dazu zählt vor allem auch die Führung der deutschen Wehrmacht, die über den einmalig verbrecherischen Charakter dieses Krieges voll informiert war; die bewußt einen solchen Krieg zu führen bereit war: den Krieg der unmittelbar hinter der Front »Ein-

satzkommandos« massenmörderisch wüten ließ; den Krieg des Kommissarbefehls; den Krieg, der logistische Kapazität der Wehrmacht immer und überall für die Transporte nach Auschwitz bereitstellte.

Diesen Krieg verbrecherisch zu nennen, dazu hat niemand mehr Recht und die Pflicht als wir. Wir, die wir dafür eintreten, daß Soldat und Mörder nicht synonyme Begriffe sein dürfen; wir, die wir dafür eintreten, daß der europäischen und der österreichischen Sicherheit mit einer umfassenden, daher auch militärischen Sicherheitspolitik gedient werden muß.

Österreich soll und wird in der gemeinsamen Außen- und

Sicherheitspolitik Europas eine aktive Rolle spielen. Eben deshalb darf ein Treffen wie dieses nicht mißverstanden werden. Wenn der Ulrichsberg als die Zusammenkunft von Wehrmachtsnostalgikern und Rechtsextremisten interpretiert wird, dann ist dies ein Hindernis auf dem Weg Österreichs in ein gemeinsames Europa der gemeinsamen Sicherheit; dann bestätigt das nur die Urteile oder auch Vorurteile, die gegen dieses Land bestehen mögen.

Dieses gemeinsame Europa ist die Antithese zu jenem totalitären Regime, das vor mehr als fünfzig Jahren untergegangen ist. Das gemeinsame Europa sollte daher kritisch beobachten, was als Verharmlosung des Nazi-Terrors gedeutet werden kann. Sagen wir offen: Die Niederlage der Deutschen Wehrmacht war der Anfang dieses demokratischen Europa, dieses demokratischen Österreich.

Wir haben jeden Grund, uns darüber zu freuen.

ČRNA NA KOROŠKEM

Izšla je knjiga narečnih pripovedi Bajže s Koroške

V soboto, 16. septembra, je v Kulturnem domu v Črni potekala slovesnost ob izidu knjige z zbranimi narečnimi pripovedmi z naslovom »Bajže s Koroške«, ki je nastala po pripovedovanju starejših ljudi iz Mežiške doline in Libelič. To je deseta tovrstna knjiga v zbirki Glas, ki jo ureja dr. Marija Stanonik pri ČPZ Kmečki glas. Projekt poteka že deseto leto, denarno ga podpira Ministrstvo za kulturo RS in naj bi zajel tudi ljudske pripovedi Slovencev v zamejstvu.

Doslej so izšle zbrane pripovedi iz Istre, s Tolminskega, Krasa, iz Benečije, Trnovske planote, Pohorja, Prekmurja, Višnje gore in sedaj še s Koroške v Sloveniji. Zapisanih je 260 pripovedi o ljudskih običajih, šalah, življenjskih zgodbah, praznovanju in podobnem. Urednica zbirke Glas dr. Marija Stanonik, slavistka in etnologinja, ter predstavnica ČPZ Kmečki glas Marinka Pucelj sta ob desetem jubileju izrazili veliko zadovoljstvo nad ustvarjenim v prepričanju, da

Z leve: Jožica Srebotnik, avtorica Marta Repanšek, urednica dr. Marija Stanonik, prof. Janez Mrdavšič in Marinka Pucelj.

bo Ministrstvo za kulturo omogočilo dokončanje projekta še med Slovenci v zamejstvu. Pri tem zahtevnem delu, kjer sodeluje veliko ljudi, gre za literarno izročilo in za ohranjanje avtentičnosti govora, zato so nekatera besedila tudi posneta na kompaktni plošči.

Urednica je o Bajžah s Koroške med drugim dejala, da

je bolj resnobna, zadržana in tenkočutna zbirka v odnosu do ostalih, bolj vedrih. Avtorica zbirke Marta Repanšek, upokojena učiteljica iz Črne, je štiri leta obiskovala starejše ljudi od Črne, Mežice do Libelič. Zapisala in na magnetofonski trak je posnela 204 pripovedi in večina od 54 pripovedovalcev se je udeležila predstavitve te zani-

mive knjige, ki ohranja kulturno dediščino. Dejala je, da ji je bil pogovor z ljudmi v veselje. Očarali so jo s preprosto vedrino in bili takoj pripravljene sodelovati. Ker se še vedno odzivajo, z zbiranjem pripovedi ne bo nehala.

O pomenu literature ljudskih pripovedi je govoril prof. Janez Mrdavšič, slavist in pisatelj.

Spomnil se je avtorjev, ki so že zapisovali pripovedi s Koroške ali črpali snov iz ljudskega blaga pri svojem ustvarjanju, med njimi je tudi Prežihov Voranc. Menil je tudi, da se je tod ljudsko izročilo ohranilo bolj kot drugod zaradi oddaljenosti od središč in sodobnih tokov življenja in da kljub sredstvom obveščanja ljudska pripoved ne bo izginila. O knjigi Bajže s Koroške je med drugim dejal, da ohranja duha narečij in način pripovedovanja vsakega sodelujočega posebej, zgodbe pa so različne tudi po jeziku. Pohvalil je tudi posnetke narečnih zgodb, ki so v interpretaciji Mojce in Petra Potočnik izšli na kompaktni plošči, kjer so opazne koroške govorne pavze in čustveni poudarki.

Župan občine Črna, Franc Stakne, je dogodek ob izidu knjige Koroških pripovedi imenoval zgodovinski za to občino. Njeni avtorici pa se je zahvalil tudi za pripravo literarnih večerov z znanimi pisatelji na 28 Koroških turističnih tednih v Črni doslej in napovedal njen literarni večer z lastno knjigo v Globasnici. Predstavitve knjige se je nadaljevala z branjem narečnih zgodb, slišali pa smo lahko ljudske in umetne pesmi v izvedbi noneta Črnjanski pobi in Zdovčevih deklet iz Koprivne.

Samo Šave

OB RAZSTAVI V SLOVENJ GRADCU

Lovstvo kot naravovarstvena vzgoja

Najznamenitejša stavba v Slovenj Gradcu je nedvomno mestna hiša, kot se še danes pravi nekdanji stavbi cesarsko avstrijskega glavarstva slovenjgraškega. Gre za zanimivo zgradbo, ki z vhodne strani, obrnjene na Glavni trg, kaže spodobno meščansko podobo iz leta 1885, ki ji visoko na pročelju daje imenitnejši pomen stari mestni gib, eden od treh na javnem kraju.

Popolnoma drugačna je hiša z notranje strani, kjer se najdemo na več stoletij starem grajskem dvorišču s slikovitim stebriščem, kjer so poletni pogosto kulturne prireditve. Že nekaj let ga krasi kip francoskega pesnika G. Apollinaire, darilo znanega kiparja in častnega občana Osipa Zadkina Slovenj

Gradcu. In ko smo že pri kipih, moramo omeniti še Kogojevega Venetskega konja pred hišo, ki jo opisujemo. Najznamenitejša pa je stavba zaradi tega, ker je mestno jedro in središče kulturnega dogajanja, saj v njej domujejo umetnostna galerija s stalno likovno in Tretjakovo afriško zbirko in koroški pokrajinski muzej z zgodovinskimi zbirkami, med katerimi so največje pozornosti vredne arheološka, plebiscitna in narodnosvobodilna zbirka. Prav tu je toliko življenja, da se prireditve kar vrstijo in nič čudnega ni, da si v teh dneh obiskovalec pod isto streho lahko ogleda celo tri razstave: dve likovni – Pistorjevo in skupine dvanajstih mlajših likovnikov, ki se uveljavljajo pod nazivom Generacija 82,

ter Lovstvo v Mislinjski dolini nekoč in danes, ki sodi med prireditve Evropsko leto varstva narave 95.

Dejansko je osupljivo, kaj vse sta avtorici Brigita Rapuc in Martina Goričan ob podpori oblikovalke razstave Mije Kaceve spravili v navadno in nič kaj veliko muzejsko sobo, kjer se nenadoma najdemo pred pohorsko strmino, ki med pečovjem očem ponuja množico 43 gozdnih živali. Drugi vsebinski sklopi so: zgodovina lova in lovstva – prvi slovenski lovski klub Sava je bil ustanovljen l. 1906 v Ljubljani, po Mislinjski dolini so bili prvi lovci gozdni veleposestnik, lovstvo pa se je razmahnilo šele po osvoboditvi 1945 kot eno pomembnejših pridobitev ljudske demokracije, čeprav se ga še danes drži navdih posebnosti, če že ne gospostva – lovska oprema, trofejni primerki, običaji in družabnost, pravila, kulturna dejavnost – junija je bilo v Slovenj Gradcu že 22. srečanje lovskih pevskih zborov in rogistov s številnimi posameznimi in veličastnim skupnim nastopom – ter lovstvo kot oblika varstva narave. Da bi pritegnili čim več pozornosti, so lovci pred vhom postavili visoko prežo.

Seveda je predvsem odnos do narave še posebej poudarjen, saj se celotna razstava želi

predstaviti kot dejavnik naravovarstvene vzgoje, kar je vsem sodelujočim – poleg muzejskih delavcev še skupini lovcev in drugih iz prireditvenega odbora – tudi dodobra uspelo. Razstava je celo tako vsestranska, da vokviri tudi načela zdrave prehrane na osnovi gozdne »ponudbe«, poseben del pa je namenjen razpoložljivi slovenski lovski literaturi. Z vseh teh vidikov razstava zares služi tistemu namenu, ki ga pojmuje kot okoljsko ali naravovarstveno vzgojo, še zlasti zaradi tega, ker so prireditelji domiselno vključili kar lepo število koroških srednjih in

osnovnih šol. Natančneje navedeno: S svojimi najnovejšimi naravovarstvenimi projekti sodelujejo ravenska gimnazija in strojna šola ter slovenjgraška zdravstvena šola, med osnovnimi pa obe ravenki in obe slovenjgraški šoli ter osnovna šola Šentjanž pri Dravogradu.

Tako nekdanje okrajno glavarstvo v teh zgodnjih jesenskih dneh šolam ponuja veliko bogastvo za zgodovinske in biološke učne ure oz. kulturne in naravovarstvene dejavnosti skladno z vzgojnimi smotri slovenske šole.

Franček Lasbaher

SLOVENSKE TEŽAVE S SOSEDAMA

S Hrvaško na mrtvi točki

Slovenija je še vedno v primežu dveh sosed, s katerima mora urediti pereče meddržavne odnose. Italija je, po besedah premiera Drnovška »drži za vrat« pri pridobitvi pridruženega članstva v EU, s Hrvaško pa se predvsem reševanje odprtih mejnih vprašanj (Piranski zaliv) ne premakne z mrtve točke.

Ob nedavnem srečanju slovenskega in hrvaškega premiera v Mariboru sta delegaciji prav mejno vprašanje takoj umaknili iz debate, ker obe

strani nista pripravljene popustiti. Meja na morju je za Slovenijo bistvenega pomena, Hrvaška pa si jo s Savudrijskega rta zarisuje po svoje in Sloveniji preprečuje koridor v mednarodne vode. S tem je oviran tudi morsk promet v eno najuspešnejših luk v Sredozemlju – v Koper, ki se naglo razvija in po pogodbah postaja najpomembnejša luka za vrsto srednjeevropskih držav.

Po vseh okoliščinah sodeč je težko kmalu pričakovati sporazum. J. R.

Zaščita '95 v Kranju

V prostorih kranjskega sejmišča ob Savi od torka dalje poteka strokovno specializirani sejem s področja reševanja in zaščite v naravnih katastrofah, Rdečega križa, gasilstva, telekomunikacij s tega področja in specialnih transportnih sredstev ZAŠČITA '95 – PROTECTION '95. Na devet tisoč kvadratnih metrih razstavnih površin sodeluje 149

razstavljalcev, ob njih pa je predstavljenih še dodatnih 97 proizvajalcev. Na sejmu se predstavljajo tudi avstrijski proizvajalci, npr. Rosenbauer in Lohr, Koroški deželni center civilne zaščite pa sodeluje s tematiko Rdečega križa.

Sejem si lahko ogledate do petka, 6. oktobra, vsak dan med 9. in 18. uro.

PRIREDITVE

ČETRTEK, 5. 10.

- CELOVEC, OŠ pri uršulinkah, Ursulinengasse 1
9.00 Frieden – miselni drobcji ob 10. oktobru, predstava.
TINJE, v Domu
18.00 Slovenščina za napredujoče, 1. del
18.30 Italijanščina za začetnike, 1. del
19.00 Avtogeni trening, začetek tečaja
CELOVEC, pri Joklnu, Badgasse 7 – KD Pri Joklnu
20.00 Günther Schatzdorfer: Triest und Europa, trojezično branje iz njegove knjige »Küstenland«
BOROVlje, v mestni hiši – Kulturring Borovlje
20.00 Dario Fo in Franca Rame: »Offene Zweierbeziehung«, gostovanje gledališča iz Merana.

PETEK, 6. 10.

- BOROVlje, na Glavnem trgu – občina Borovlje
14.00 Kmečki trg, prodaja kmečkih pridelkov
SLOVENJ GRADEC, v galeriji likovnih umetnosti
18.00 Otvoritev razstave Wernerja Berga; kult. program MePZ »Danica«
TINJE, v DOMU
19.00 Rafi Weinstock & Band »Jesus rockt jetzt solo«, glavni igralec musicala »Jesus Christ Superstar« predstavi svojo CD

SOBOTA, 7. 10.

- CELOVEC, pred Mohorjevo
9.30 Stätte der Begegnung / Kraj srečanja; odprtje razstave Güntherja Domeniga in Valentina Omana. Govori: dr. Anton Koren, univ. prof. G. Domenig, celovski župan L. Guggenberger, nam. dež. glavarja mag. H. Grasser, nam. dež. glavarja dr. M. Ausserwinkler, dež. glavar dr. Ch. Zernatto, blagoslov Jože Kopeinig

TINJE

- 09.00 Skupno iščemo gobe v tinjskem gozdu
11.00 Priprava razstave najdenih gob; predstavitev užitnih in strupenih gob in mogočih zamenjav; vodi Anton Poler, prispevek 60 šil.

TINJE, v Domu

- 15.00 Seminar retorike »Kako se učim govoriti?« (do nedelje ob 17. uri)

ROŽEK, Semislavče, galerija Šikoronja

- 19.00 Odprtje razstave novih del Gustava Januša

VELIKOVEC, Neue Burg/Mestna hiša, mala dvorana – PD »Lipa«

- 19.30 Začetek prireditev »Srečanje v oktobru« s filmom »Barbara, Lucija, pomoj«

SELE-BOROVNICA, pri Trklju – Alpski klub »Obir«

- 20.00 Koncert »Rož, Podjuna, Zila«; nast. MePZ »Gorjanci«, družina Zwitter, vokalni kvartet z Vinske gore, mladinski zbor »Podjuna«, MoPZ »Trta« in ans. Simona Legnarja iz Slovenije

NEDELJA, 8. 10.

- BOROVlje, v gradiču – Kulturring Borovlje
10.30 Matineja z jazzom: Fritz Pauer Trio z Dunaja

ŠENTJANŽ, k & k center – SPD »Šentjanž«

- 15.00 Lutkovna igrlica »O ptički, ki je ukradla...«; gostuje lutkovna skupina iz Vipave

PONEDELJEK, 9. 10.

- CELOVEC, St. Veiter Ring 22 – KSŠŠ Gradec
19.30 Kärntens eiserne Hochzeit – Železna poroka Koroške; soočanje z zgodovino – kaj pomeni 10. oktober? Nast. skupina Schlauch.

CELOVEC, ORF-teater, Sponheimerstr. 13

- 20.00 Thomas Pluch: Das Dorf an der Grenze; branje v sceni: Manfred Lukas-Luderer

BELJAK, Studiobühne

- 20.00 W. Siegmund: Frieden 1945–95; Eine Liebe im Krieg / Mir 1945–95; Ljubezen sredi vojne. Krstna predstava. Razen 15., 16., 22., 23., 29. in 30. oktobra ter 1. nov. so predstave vsak dan do 4. nov.

TOREK, 10. 10.

- CELOVEC, ORF-teater, Sponheimerstr. 13
20.00 Thomas Pluch: Das Dorf an der Grenze; branje v sceni: Manfred Lukas-Luderer

SREDA, 11. 10.

- CELOVEC, v Mladinskem domu – KDZ
20.00 Premiera! SLOVENSKA BESEDA NA KOROŠKEM, predstavitev filma. Ponovitvi 12. in 13. oktobra ob 20.00.

PETEK, 13. 10.

- DOBRLA VAS, v kulturnem domu – Posojilnica -Bank
18.00 Redni občni zbor Posojilnice-Bank Podjuna
ŽELEZNA KAPLA, v farni dvorani – Bratje Smrtnik
20.00 Jubilejni koncert ob 10-letnici petja bratov Smrtnik

PETEK, 13. 10.

- BOROVlje, v mestni hiši – Kulturring Borovlje
20.00 Klasični koncert z Jess-Triom z Dunaja; na programu so dela Beethovna, Liszta in Mendelssohna-Bartholdyja.

SOBOTA, 14. 10.

- VELIKOVEC, v mestni cerkvi
19.00 Mladinska maša z ansablom Drava v okviru prireditev »Srečanje v oktobru«

ZAGORJE (Saager) pri Galiciji, v gostilni pri Aninem mostu (Annabrücke)

- 20.00 Praznik s Paulom Parinom ob podelitvi častnega doktora celovške univerze; sod. Bratko Bibič iz Slovenije (harmonika), Serafinian Quartet (Italija) vokal & instrumental, Urfahrner Aufgeifer (zgornjeavstrijski Landlertrio)

BOROVlje, pri Cingelcu na Trati – SPD Borovlje in Posojilnica-Bank Borovlje

- 20.00 Ponovitev jubilejnega koncerta bratov Smrtnik

NEDELJA, 15. 10.

- CELOVEC, Mestno gledališče
19.30 Ivan Cankar – Ples nad prepodom; prazvedba plesnega teatra IKARUS

PONEDELJEK, 16. 10.

- VELIKOVEC, Cafe Sanuk
20.30 Branje z jazzom – Jani Oswald in Projekt beton – Tonč Feinig trio. Prireditve v okviru »Srečanj v oktobru«.

TOREK, 17. 10.

- ŽELEZNA KAPLA, v Zadrugi – Zadruga-Market
19.00 Redni občni zbor Zadruga-Market Železna Kapla. Zaradi važnosti dnevnega reda pričakujemo zanesljivo udeležbo vseh članov!

PETEK, 20. 10.

- BILČOVŠ, v gostilni pri Korenu (Kajzaze) – SPD »Bilka«
19.30 Predavanje »Koroški Slovenci in narodne skupnosti v Evropski uniji«. Predava poslanik dr. Wolfgang Petritsch, vodja biroja za odnose s tujino na Dunaju

SOBOTA, 21. 10.

- CELOVEC, Südbahngürtel 24 – SPZ
03.33 Felix Mitterer: »Zdrahe v božji hiši«, premiera v prostori Klagenfurter Ensemble. Čas ni pomota! Režija Marjan Bevk.

BOROVlje, v mestni hiši – Kulturring Borovlje

- 20.00 »Vse je pesem« – koncert ansambla Drava v okviru Borovelske kulturne jeseni

NEDELJA, 22. 10.

- CELOVEC, Südbahngürtel 24 – SPZ
19.30 Felix Mitterer: »Zdrahe v božji hiši«, ponovitev. Režija Marjan Bevk

PONEDELJEK, 23. 10.

TINJE

- Potovanje v Rim (do 28. 10.); prijave na dom v Tinjah

Slovenski vestnik čestita:

gospodu **Franciju Lipušu** s Plaznice za rojstni dan; gospe **Milki Luschnig – Smovnikovi mami** s Polene za rojstni dan; gospodu **Stanku Polzerju** iz Šentprimoža za rojstni dan; gospodu **Tomažu Uraku** iz Nagelč za rojstni dan; gospe **Ivanki Karl** iz Belovč za rojstni dan; gospodu **Johanu Ferra** iz Belovč za rojstni dan; gospe **Uršuli Kulnig** iz Novega Sela pri Kotmari vasi za rojstni dan; gospodu **Mihu Igercu** iz Podkrajja pri Pliberku za rojstni dan; gospe **Mili Dovjak – Žnidarjevi** iz Sel za 70. rojstni dan; gospe **Marici Koren** iz Šentjankoba za 70. rojstni dan; gospe **Mici Kaltenbacher** iz Spodnjih Gorič za rojstni dan; gospe **Mici Grundböck** iz Področce za rojstni dan; gospodu **Mihu Sadolšku** iz

Lobnika za dvojni praznik; gospe **Fridi Marketz** za 38. rojstni dan; za osebne praznike članom društva upokojencev Pliberk: **Justi Perč** iz Rinkol, **Yvonne Wölbl** iz Globasnice, **Francu Kucharju** iz Čergovič, **Francu Kuežniku** z Doba, **Heleni Gregorič** iz Male vasi, **Justini Petjak** iz Konovec, **Rezi Jernej** iz Čergovič, **Janezu Smrečniku** iz Globasnice, **Marici Rudolf** iz Konovec, **Francu Schliesserju** iz Šmarjete, **Mihu Lubasu** iz Vogrč, **Angeli Mlinar** z Blata, **Justini Koletnik** iz Čirkovč, **Justi Stuck** z Blata, **Jožefu Kanaufu** iz Male vasi ter **Maksu Radochu** z Blata; gospe **Miri Prušnik** iz Čahorč za rojstni dan; **Mihu Pasterku** iz Celovca za rojstni dan.

Radio Koroška

SLOVENSKE ODDAJE

Četrtek, 5. 10.

- 18.10 Rož – Podjuna – Zilja

Petek, 6. 10.

- 18.10 Kulturna obzornja.

Sobota, 7. 10.

- 18.10 Od pesmi do pesmi – od srca do srca.

Nedelja, 8. 10.

- 6.30 Dobro jutro na Koroškem – duhovna misel Gabi Ambuš
18.10 Dogodki in odmevi.

Ponedeljek, 9. 10.

- 18.10 Preprij ločuje pogovor združuje.

Torek, 10. 10.

- 18.10 Partnerski magazin

Sreda, 11. 10.

- 18.10 Koroški zbori
21.04 Primorski obzornik

Dober dan, Koroška

NEDELJA, 8. 10.

- 13.30 ORF 2

PONEDELJEK, 9. 10.

- 17.20 TV SLO 1

■ Srečanje na Koroškem: »V moji deželi ne poznamo nasilja, konflikte rešujemo z besedami!«

■ »Dogodki in srečanja v domovini«: raznolikost in razgledanost krepija mirno sožitje.

■ Nespremenjen trend: tudi v novem šolskem letu je zanimanje za dvojezične splošno- in poklicno izobraževalne srednje in višje šole zelo veliko.

■ Tour-kviz '95: Naravne lepote doma in pri sosedih.

■ Jesenske gobe – bogastvo narave.

Naslednjo številko Slovenskega vestnika boste zaradi praznika prejeli v petek, 13. oktobra 1995.

SLOVENSKI VESTNIK

Uredništvo

Tarviser Straße 16
9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija
tel. 0 46 3/51 43 00-30, 33, 34 in 40
faks 0 46 3/51 43 00 71.

Usmerjenost lista

seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Uredniki

Jože Rovšek, Sonja Wakounig,
Franc Wakounig, Mirko Štukelj

Izdajatelj in založnik:

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Str. 16
9020 Celovec/Klagenfurt
tel. 0 46 3/51 43 00, faks 0 46 3/51 43 00 71

Tisk

Založniška in tiskarska družba z o. j.
Drava, Tarviser Straße 16
9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija
tel. 0 46 3/50 5 66, faks 0 46 3/51 43 00 71

ODBOJKA – ZAČETEK PRVENSTVA

Piše Eda Velik

Velike spremembe pri Dobljanih

V soboto se je pričelo avstrijsko odbojgarsko prvenstvo, kjer se bo v boj za točke vključilo tudi moštvo iz Doba.

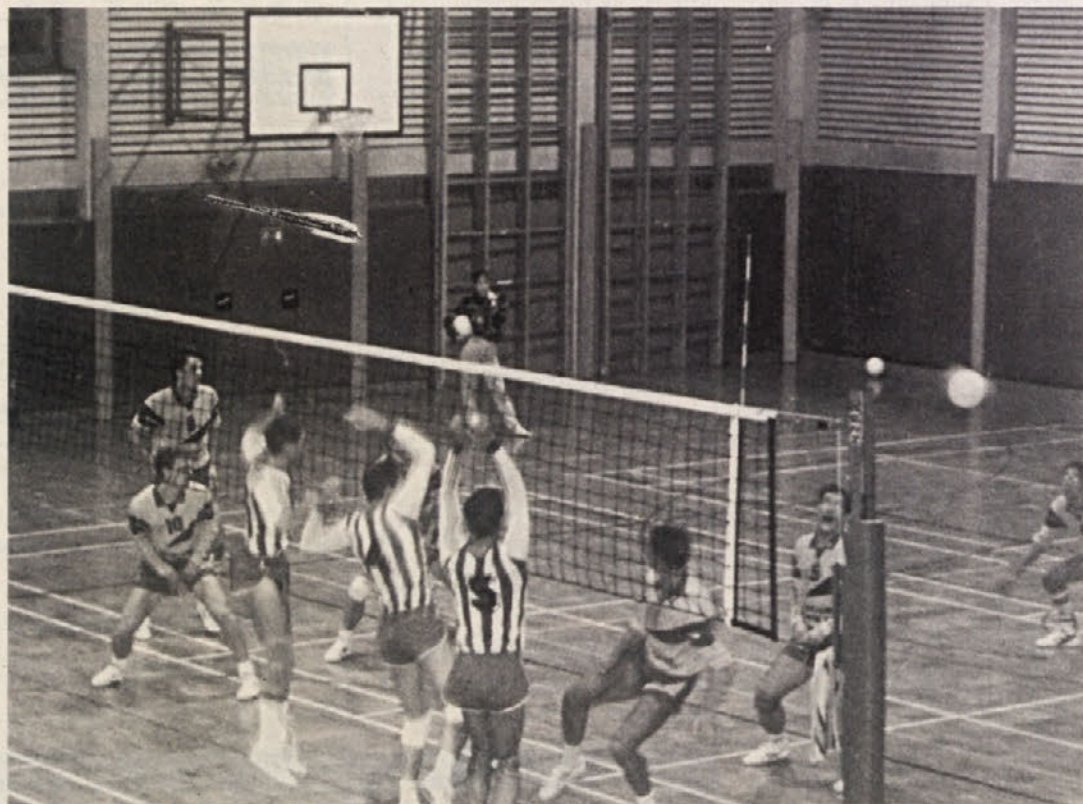
Pri Dobu je v poletnem odmoru prišlo do velikih sprememb. Mesto trenerja je prevzel Bojan Ivartnik, ekipo sta zapustila W. Schmerlaib (nazaj k Hypo) in Aleš Jerala (nazaj k Bledu). Novo ekipo so okrepili legionar Alan Adžović ter štirje mladi odbojkarji iz Štajerske.

Ekipa SK Puntigamer

Aich/Dob: Martin Micheu, Bojan Mlakar, Richard Fercher, Werner Olipitz, Alan Adžović, Christian Reiter, Gunter Gressmann, Daniel Schweiger, Reinhard Schaumberger, Ronald Hanisch.

SK Dob – WAT Kagran
3:0 (4/6/13)

Odbojgarsko prvenstvo se je za Dobljane pričelo zelo uspešno.

Proti močnemu moštvu z Dunaja so presenetljivo gladko zmagali s 3:0 in to samo v eni uri. Prvi niz so dobili že po 15 minutah (15:4) in videlo se je, da so se obrestovale pripravljalne tekme, katerih je bilo letos več kot v prejšnjih letih.

V drugem nizu je nasprotnik vodil že s 3:6, ko je trener Ivartnik vzel time out, igralcem kot vse kaže dal prava navodila, saj so niz nato dobili s 15:6.

Tretji niz je bil bolj izenačen in se je po 25 minutah končal s 15:13 za Dob. Izvrstno sta igrala oba legionarja Bojan Mlakar iz Slovenije in Alan Adžović iz Bosne. Novi trener Ivartnik je bil po tekmi s svojimi fanti zelo zadovoljen.

Prihodnja tekma na domačih tleh (Dobljani igrajo v Šentpavlu) bo v soboto, 14. oktobra ob 19. uri proti Union Enns.

1. RAZRED C

DSG Borovlje 2. mesto

DSG Borovlje se je letos po 15 letih povzpelo iz 2. v 1. razred. V tem višjem razredu se moštvo pod vodstvom trenerja Hansa Schweigerja, borovljjskega podžupana, zaenkrat dobro drži in trenutno zaseda drugo mesto.

V vrstah Borovljčanov pa igra tudi dva nekdanja igralca SAK: Mirko in Marko Wieser, ki vsekakor štejeta k stebrom moštva.

Predvsem Marko Wieser, ki je svojo nogometno kariero v višjih razredih moral prekiniti zaradi službe, se sedaj izkazuje kot uspešen strelec.

Marko Wieser: »V Borovljah se počutim zelo dobro. Ob začetku sezone smo računali z mestom v sredini lestvice, zdaj pa se nam ponuja možnost za prvo mesto in to bomo poskušali uresničiti. Kakor vse kaže, bo ATUS Borovlje izpadel iz Koroške lige, zato bi bilo za Borovlje zelo zanimivo, če bi se v podligi srečali obe moštvi. To je seveda tudi izziv za našega trenerja, ki je prej vrsto let igral za Atus Borovlje in ga tudi treniral.«

PODLIGA VZHOD

Bilčovs – Mostič 0:2

Prvemu porazu prejšnji teden je tokrat sledil drugi, prvi na novem domačem igrišču, kar za Bilčovs vsekakor ni razveseljivo. Poleg tega je obramba tako rekoč gostom poklonila oba gola, saj sta bila posledica nedopustnih napak v obrambi.

1. RAZRED D

Žel. Kapla – Šentpavel 3:0
Sele – Frantschach 0:0
Šmihel – Šmarjeta 1:1
Eitweg – Globasnica 0:2

Nogometno prvenstvo se bliža sredini jesenskega dela, Selani so načrtovali več, a so ta čas samo v sredini lestvice! Kapetan Siegfried Užnik je kar malce zaskrbljen

PETER WROLICH

NA SVETOVNEM KOLESARSKEM PRVENSTVU

Naš rojak Peter »Paco« Wrolich se v Kolumbiji intenzivno pripravlja na svetovno prvenstvo. Že nešteto krat je prevozil prvenstveno progo v provinci Boyaca, 250 km oddaljeno od Bogote. Wrolich je progo ocenil takole: »To bo najtežja prvenstvena tekma. Ta proga je zelo zahtevna in pa povrh je tu še redek zrak. Proga nikoli ni ravna, vedno gre navzgor ali navzdol. Kar po startu gre 5 kilometrov navzgor, pri kilometru 11 pa me čaka vzpon do 14%. Najvišja točka proge je v višini 2.800 metrov nadmorske višine, potem pa gre navzdol z 20%. Najboljši tekmeči bodo dosegli hitrost do 120 km/h. Jaz kot sprinter bom zelo težko dosegel prednja mesta. Vendar treba bo voziti«. Wrolich tudi misli, da bodo nekateri predčasno zapustili to težko progo. Želimo veliko uspeha.

II. ZVEZNA LIGA

SAK potrebuje izkušnega legionarja

Ker je zaradi tekem za avstrijski pokal ob koncu tedna odpadlo kolo v I. in II. zvezni ligi, je Slovenski atletski klub imel dovolj časa, da se je v miru lahko pripravil na težke tekme, ki ga vsekakor še čakajo.

Poleg tega je trener dr. Ramšak opazoval in preizkušal novega legionarja. Po trenerjevem mnenju legionarja Martini in Kotrri nista igralca, ki bi lahko prevzela ključno vlogo v igri. Sicer sta zelo perspektivna, vendar jima manjka izkušnosti in konstantnosti.

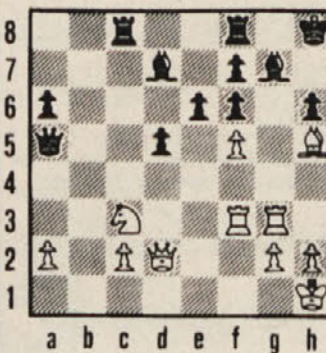
Kdo bo tretji legionar, se bo določilo kmalu, saj se položaj lahko z vsako tekmo poslabša. Nerazumljivo je le, da ta čas odgovorni pri SAK preizkušajo defenzivnega sredinskega igralca, ko pa bi tako nujno potrebovali srčnega napadalca.

PRIHODNJA TEKMA

Wattens – SAK
v soboto, 7. 10. 95,
ob 15. uri

ŠAHOVSKI OREH ŠT. 5

Parma – Pamirez / Malaga 1963

Beli je svoje figure usmeril v napad na črnega kralja, ki ga trenutno uspešno varuje lovec na polju g7. Čeprav sloga igre slovenskega vele mojstra Parme niso krasile žrtvene kombinacije, ki so se končale z matom, je tokrat rokadni na-

pad belega, ki je na potezi, prava mojstrovina!

Rešitev šahovskega oreha št. 4

Beli najprej usmeri črnega kralja na belo diagonalo b1-h7 s potezo 1.h7+. Po izsiljenem 1...Kh7: sledi 2.La4! kot priprava za napredovanje e kmeta. Črni vzame lovca 2...Tb2:+, vendar po presenetljivem odgovoru 3.Lc2+!! beli brani šah in obenem daje šah črnemu kralju. Po izsiljenem 3...Tc2:+ 4.Kf3 črni ne more zaustaviti belega kmeta v damo. Beli kralj pobegne pred šahi trdnjave prek polja f4 in f5! **Silvo Kovač**

Za študente vseh avstrijskih univerz

ŠTUDENTSKI KONTO

Posojilnice-Bank in Zveza Bank vsem študentkam in študentom nudijo ŠTUDENTSKI KONTO z zelo ugodnimi kondicijami.

Poslužite se te izjemne ponudbe!